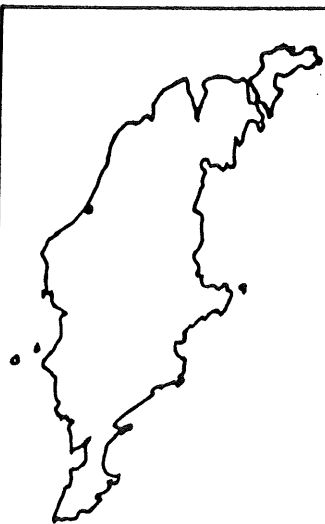

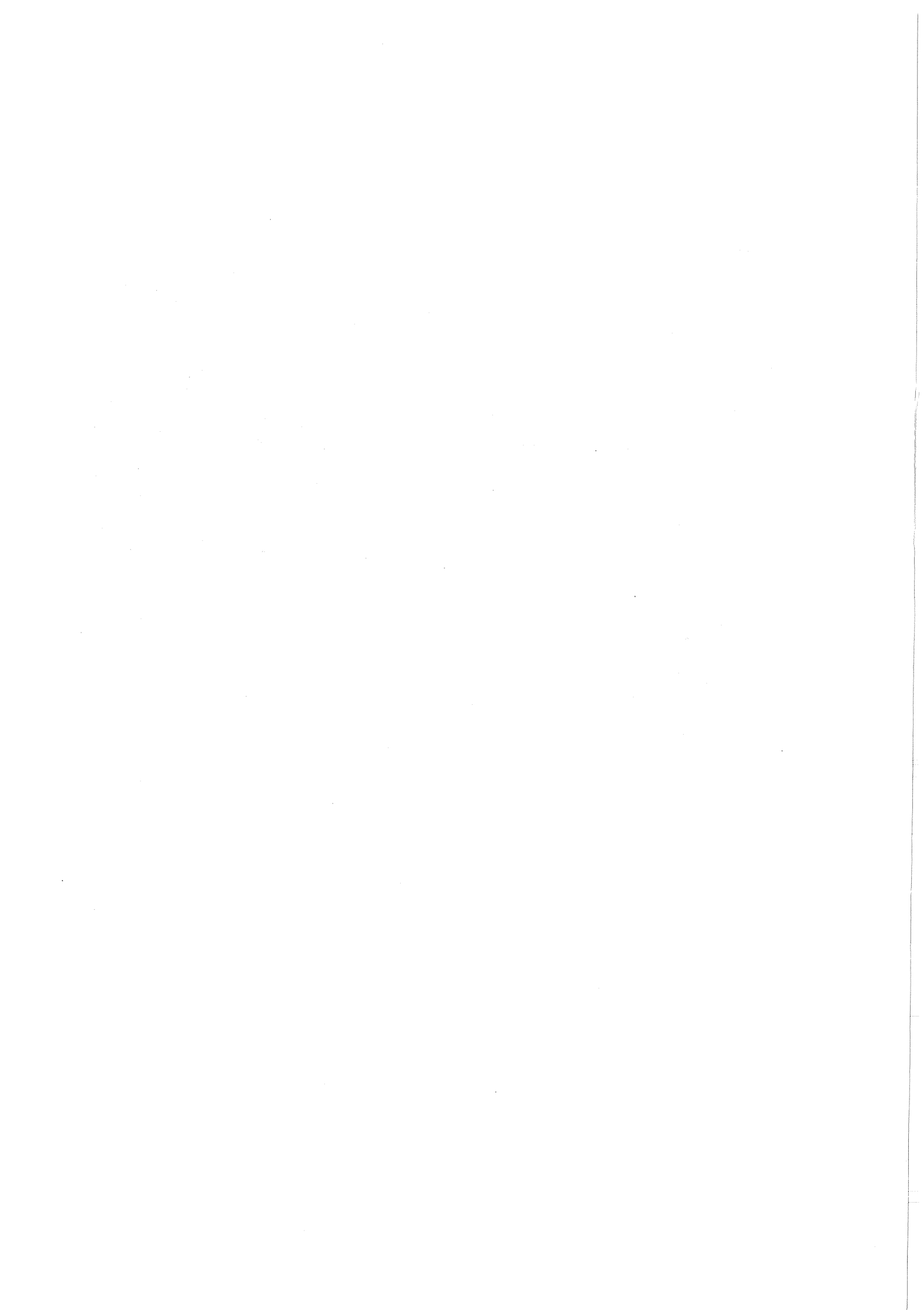

GOTLANDS LÄN

GRUSTÄKTER OCH FORNLÄMNINGAR - EN INVENTERING

Länsstyrelsen i Gotlands län
Naturvårdsfunktionen 1989

Grustäkter och fornlämningar - en inventering

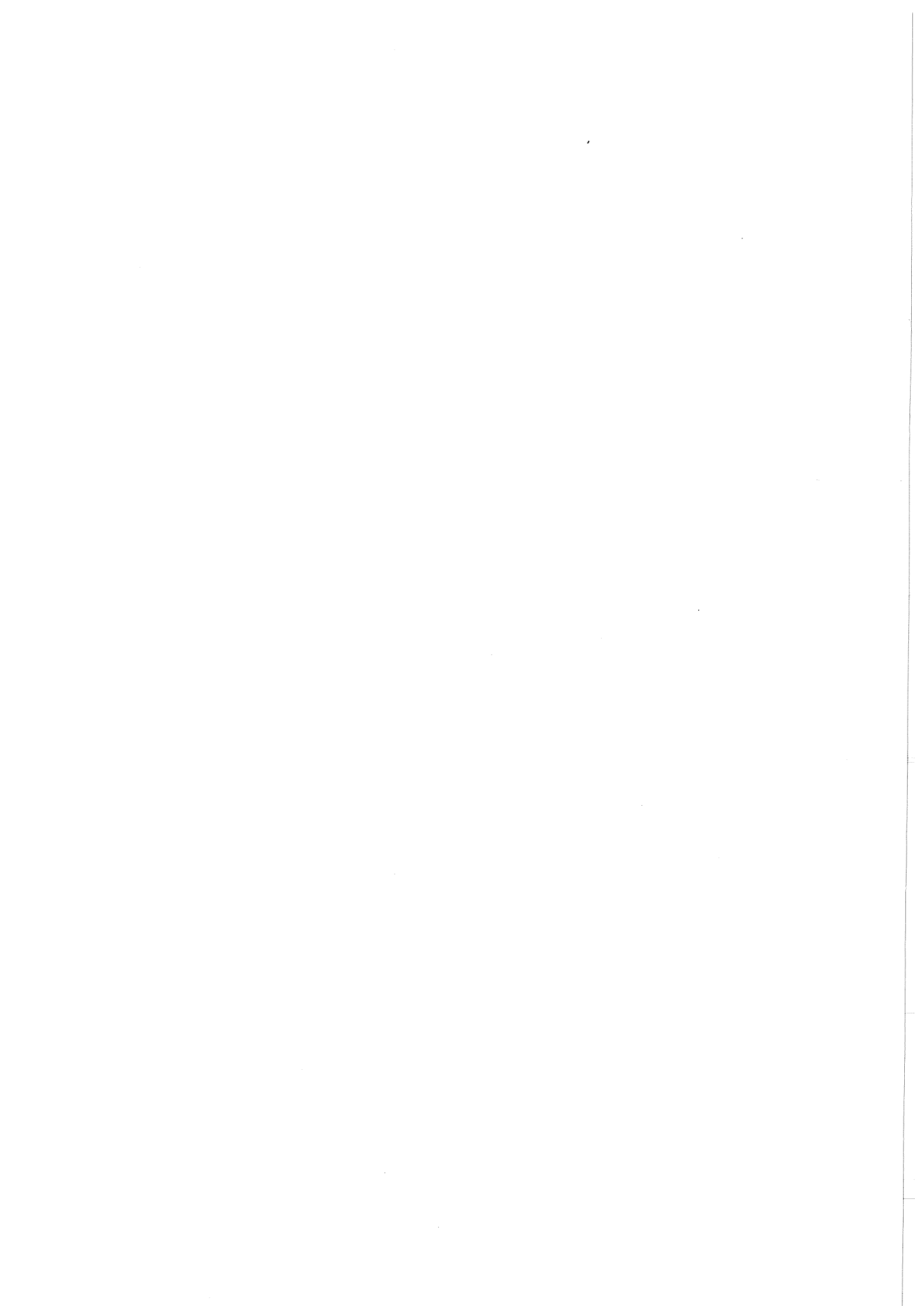
MALIN LINDQUIST

Riksantikvarieämbetets Gotlandsundersökningar, Box 2063,
621 02 Visby

Föreliggande rapport utgör ett komplement till den av naturvårdsfunktionen tidigare utgivna publikationen "Grus och sand i Gotlands län".

Författaren är ensam ansvarig för rapportens innehåll, varför detta ej kan åberopas representerande länsstyrelsens ståndpunkt.

OMSLAGSBILDEN: Grustäkt i Vallstena socken. I det övre högra hörnet av bilden syns en rad runda kokgropar och därunder spåren efter relingen av vad som en gång varit Gotlands största skeppssättning (ca 45 m lång). Flygfoto: Peter Manneke (1977).

FÖRORD

Grus är eftertraktat inte bara i vår tid. Även under forntiden var grusåsarna attraktiva. Vål-dränerade områden och tillgång på vatten var viktiga förutsättningar för bosättning. När man så småningom kunde bruka de tyngre jordarna, blev grusåsarna impediment, som i stor utsträckning kom att användas till att anlägga gravar och gravfält på. Kända fornlämningar är markerade med ett R på den ekonomiska kartan. De senaste årens erfarenhet visar, att man i samband med avbansningsarbeten för täktverksamhet kan träffa på inte tidigare kända gravar och boplatser, de senare i form av härdar, kokgropar och stolphål (s k svarta fläckar). Dessa "nya" fornlämningar har då inte varit synliga i markytan. Eventuell förekomst av sådana ej markerade fornlämningar kan dock konstateras med hjälp av bl a fosfatkartering och grävande av provschakt.

Alla fasta fornlämningar är skyddade enligt lagen om kulturminnen m m (1988:950). Innan ett område med fasta fornlämningar exploateras, måste fornlämningarna tas bort. Tillstånd att ta bort en fast fornlämning kan ges av länsstyrelsen, som därvid kan kräva att exploatören skall bekosta en särskild undersökning för att dokumentera fornlämningen. En sådan arkeologisk undersökning består inte bara av en utgrävning, d v s ett borttagande av själva fornlämningen. Eftersom fornlämningar är ett oersättligt källmaterial som förstörs i och med ingreppet, är en fullgod dokumentation ett oeftergivligt krav. Med fog kan därför hävdas att inte bara själva fältarbetet utan även rapportarbetet ingår som en omistlig del i den arkeologiska undersökningen. Denna rapport skall tillställas Riksantikvarieämbetet (RAÄ) och exploatör inom viss tid efter avslutat arbete. Arkeologarbetet debiteras i dag (november 1986) med ca 3 000:- kr/dag* (392:- kr/timme). Detta belopp är bestämt av RRV i samråd med RAÄ. Taxan inbegriper både fält- och rapportarbetet, men däremot tillkommer kostnader för resor och traktamente samt kostnader för maskiner och grovarbetskraft, som exploatören förutsätts stå för själv. I genomsnitt behövs 2-3 man som grovarbetskraft.

För att kunna redovisa kulturminnesvårdens intressen i områden med värdefulla grusfyndigheter, har en inventering och

-----
* 4 160:- kr/dag hösten 1989. Någon uppräknig av de beräknade undersökningskostnaderna för de olika objekten har dock ej gjorts, utan angivna kostnader är de som gällde hösten 1986.

kostnadsberäkning gjorts för undersökning och borttagande av berörda fornlämningar.

Medel har ställts till förfogande av statens naturvårdsverk.

Följande arbete har utförts:

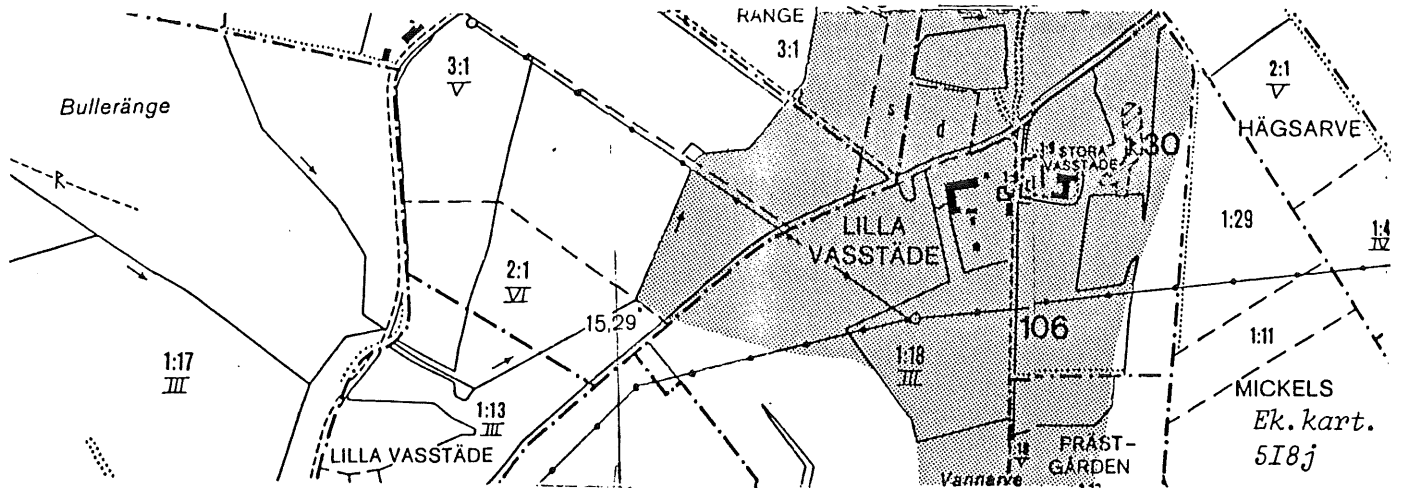
1. Excerptiering ur fornlämningsregistret, ekonomiska kartan och ATA (Antikvarisk-Topografiska Arkivet).
2. Besiktning i fält. Någon heltäckande inventering har ej kunnat utföras. Alla befintliga grustäkter inom berörda områden har dock besiktigats, varvid ofta tidigare ej registrerade boplatsrester påträffats.
3. Kostnadsberäkningar har gjorts för enstaka gravar och mindre gravfält. Gravfälten är synnerligen svåra att kostnadsberäkna utan föregående provundersökning, eftersom de vanligtvis innehåller flera gravar än de i ytan synliga. Som exempel kan nämnas att på det s k södra gravfältet vid Sälle i Fröjel fanns 175 registrerade gravar. Fältet visade sig bestå av 473 gravar!

Gravfält med mer än 20 gravar har inte tagits med, eftersom kostnaderna för att gräva ut sådana gravfält bedömts vara alltför höga i förhållande till mängden grus. Fornlämningar inom bebyggelseområden har också undantagits.

Grustäckernas och kartutsnittens (kartklippens) beteckningar är desamma som i Svantesson (1989): "Grus och sand i Gotlands län".

11 VASSTÄDE I och 12 VASSTÄDE II

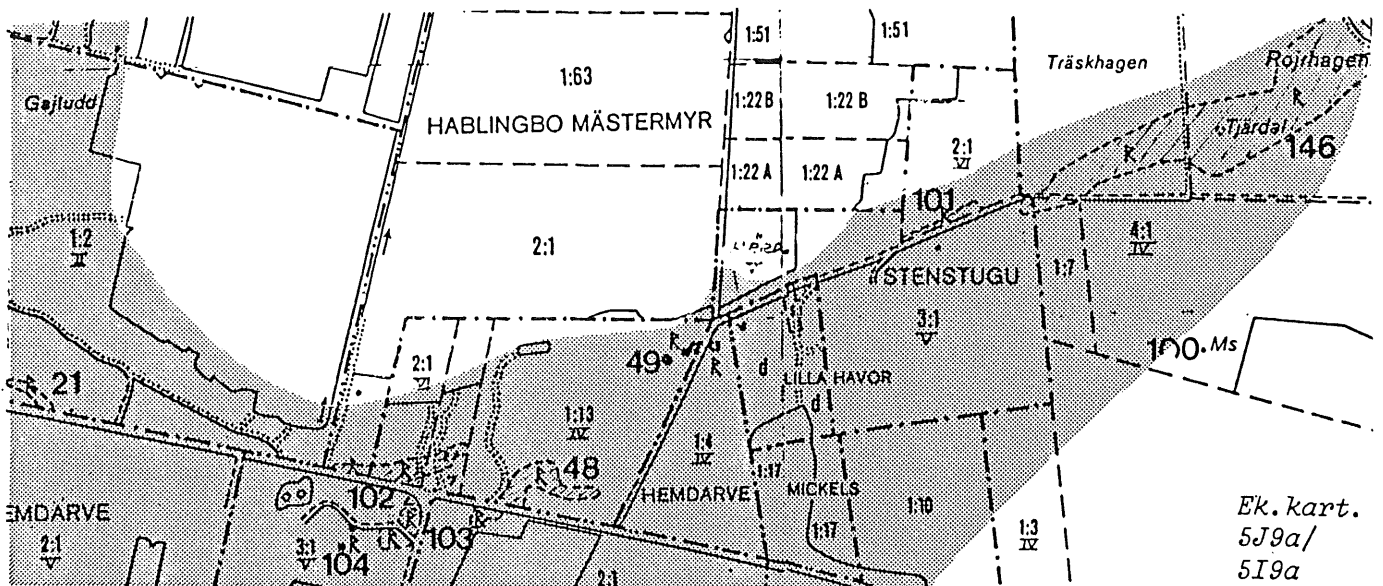
Kartklipp 1

Inom området finns ett mindre gravfält med 13 registrerade gravar (Fornl. 30). Beräknad undersökningstid 4 mån. Kostnad 240 000:-.

På fastigheten Lilla Vasstade 1:18 låg ett gravfält, undersökt och borttaget i samband med täktverksamhet (Fornl. 106). Arkeologisk provundersökning mot NV måste utföras för att utröna om ytterligare gravar förekommer åt detta håll. Provundersökning; 2 dagar. Kostnad 6 000:-.

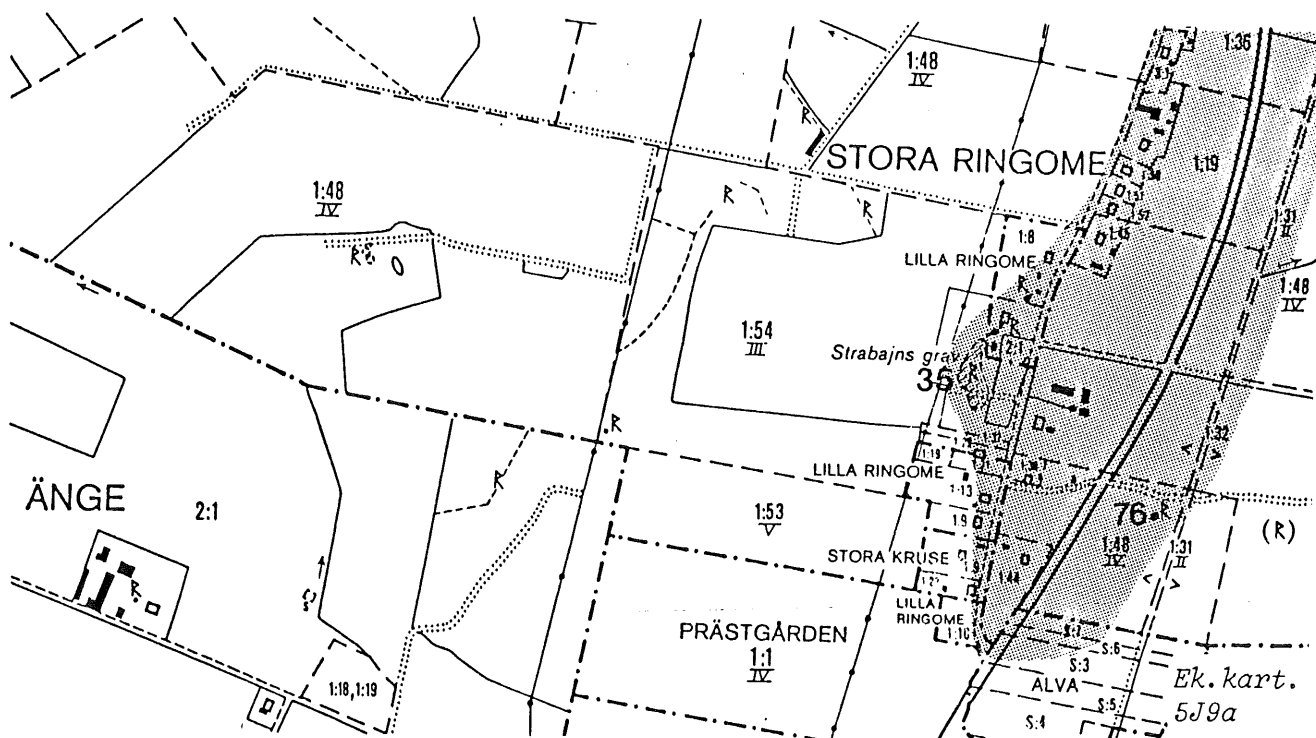
20 SILTE

Området är rikt på fornlämningar. Det största gravfältet, Roirhagen, i områdets östra del undersöktes delvis på 1800-talet. Gravfältet är vårdat.

4 större gravar (Fornl. 49). Beräknad undersökningstid 4 veckor. Kostnad 120 000:-. Vid besiktning upptäcktes en härd i pågående täkt som indikerar boplatsrester. Avbaning för ytterligare täkt bör ske under antikvarisk kontroll. Fornl. 48, 102 och 103 är större gravfält. Två mindre, av täkt skadade gravar (Fornl. 104). Beräknad undersökningstid 2 veckor. Kostnad 30 000:-.

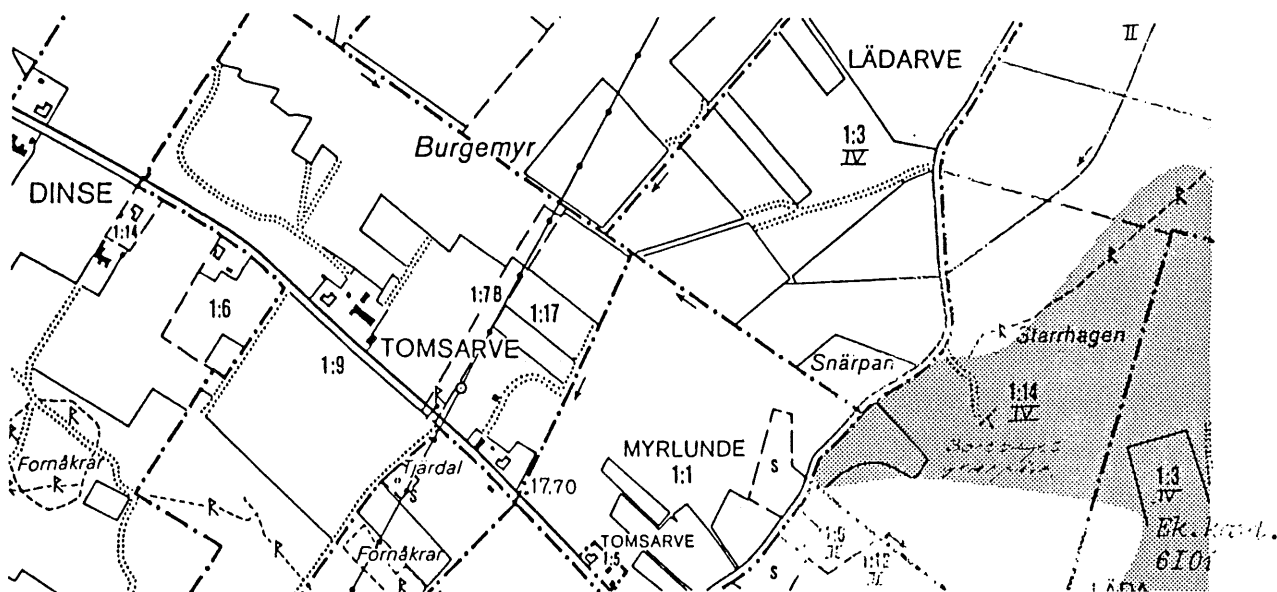
Ett tveksamt gravfält bör provundersökas (Fornl. 21). 3 dagar. Kostnad 9 000:-

I områdets SÖ del ligger ett mindre gravfält med ca 17 anläggningar varav en är undersökt (den s k "Strabajns grav" forn. nr 35).

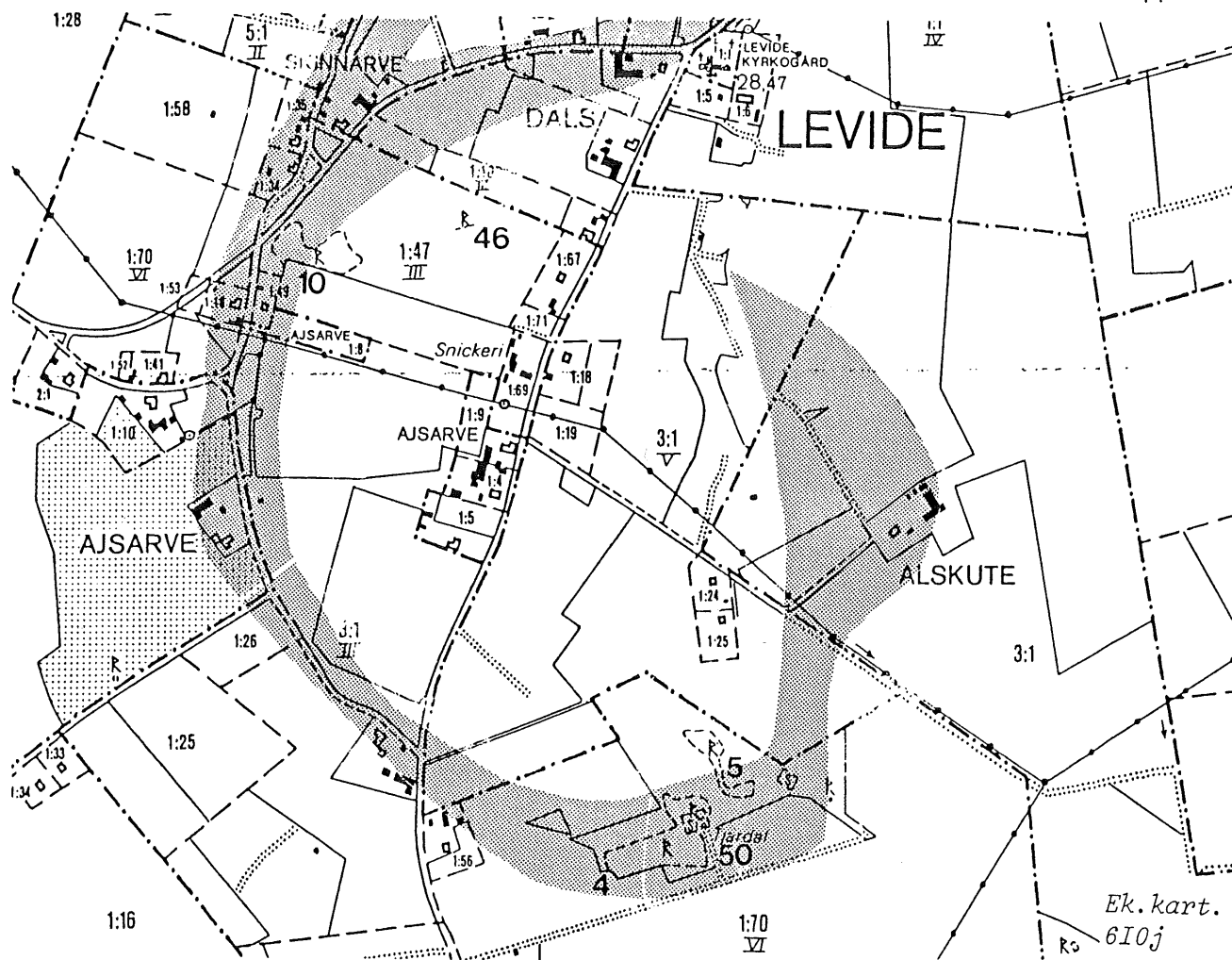
I Ö delen en tveksam mindre grav (Forn. nr 76).

Beräknad undersökningstid 1 vecka. Kostnad 15 000:-.

Området berör delar av en forntida gård bestående av husgrunder, vastar och fornåkrar samt ett undersökt och borttaget gravfält. Detta är att betrakta som en sammanhängande fornlämning. Risken att påträffa idag ej synliga fornlämningar är mycket stor.

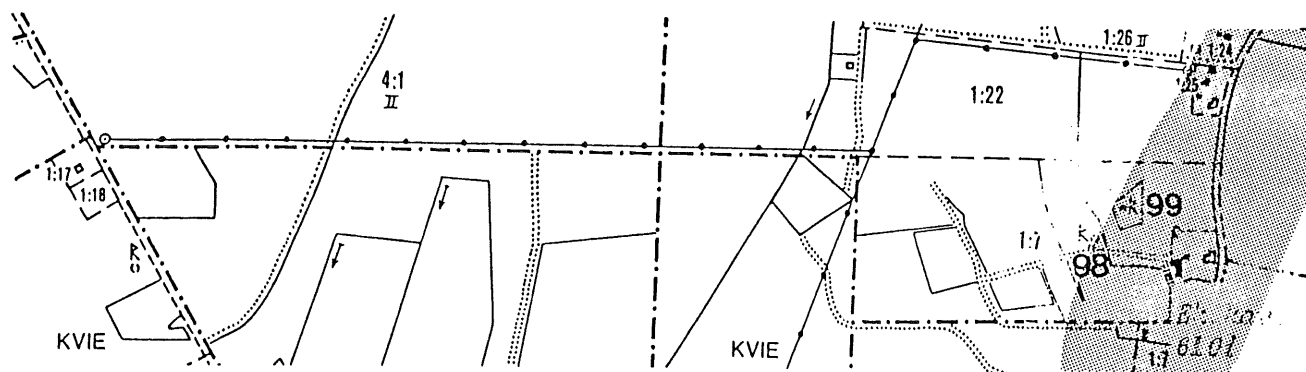

Området berörs av 3 gravfält (Fornl. 4,5 och 10), varav det största (4) är delvis undersökt (27 st av 50 gravar).

40 EKSTA KYRKA

Kartklipp 2

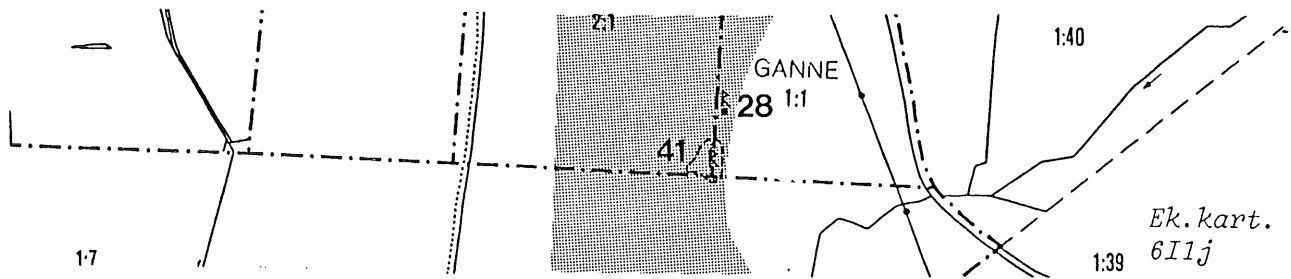
På en mindre skogsholme i områdets NÖ-del ligger en registrerad fornlämning, en grav eller ev. byggnadslämning (Fornl. 99).

Beräknad undersökningstid 1 vecka. Kostnad 15 000:-

Strax söder därom finns två mindre stensättningar (Nr 98).

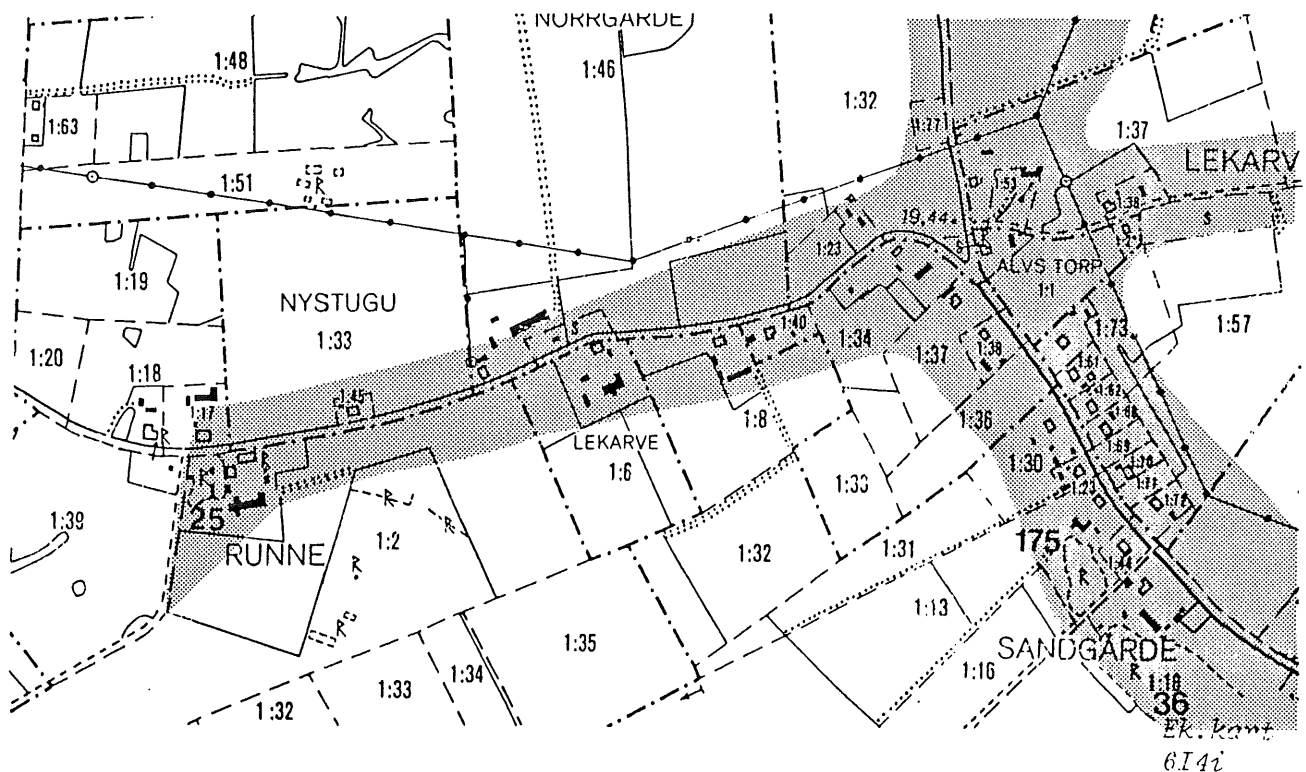
Beräknad undersökningstid 2 veckor. Kostnad 30 000:-.

Ligger inom riksintresseområde för kulturminnesvården

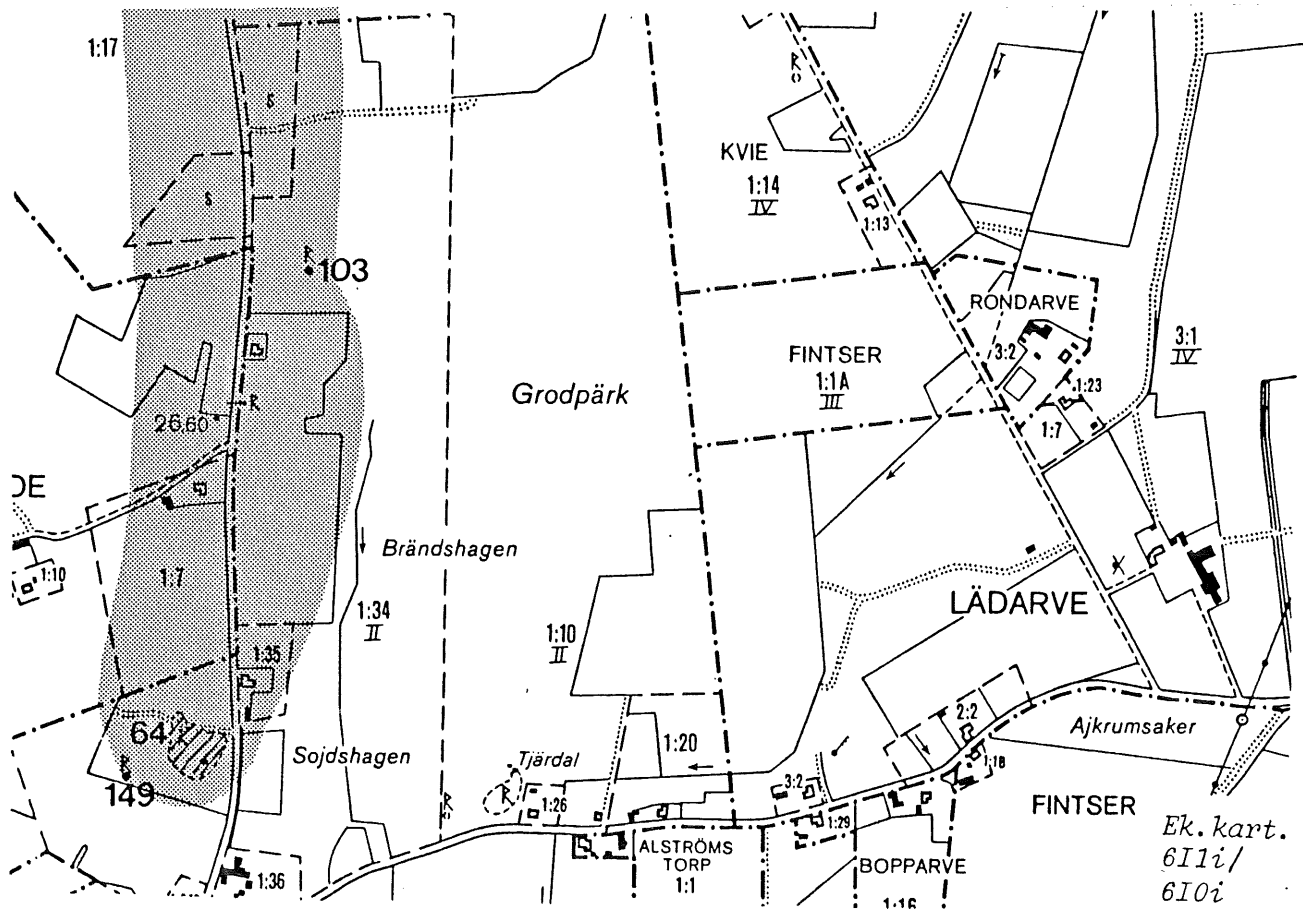
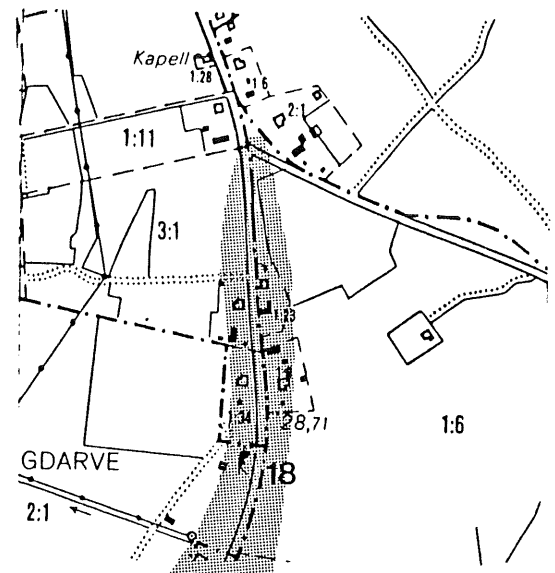
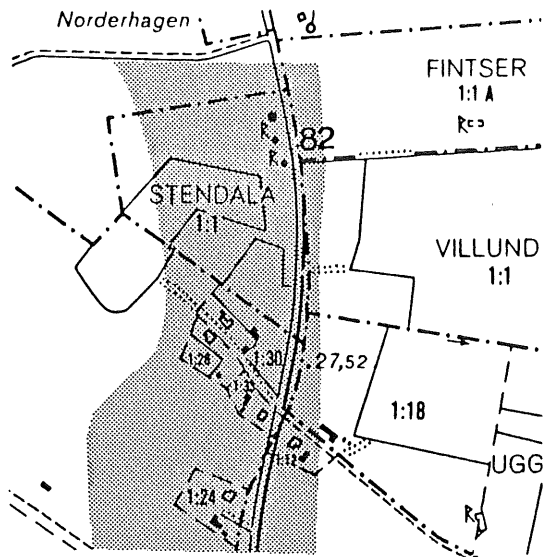

Ungefär i centrum av området ligger ett mindre gravfält med ca 20 gravar (Fornl. nr 41), samt norr därom två stensättningar (Fornl. nr 41 och 28).

Beräknad undersökningstid (Fornl. 28) 2 veckor. Kostnad 30 000:-

Inom området finns tre gravfält, (Fornl. 25) bestående av 19 registrerade gravar samt nr 175 och 36 med ca 60 respektive ca 300 gravar.

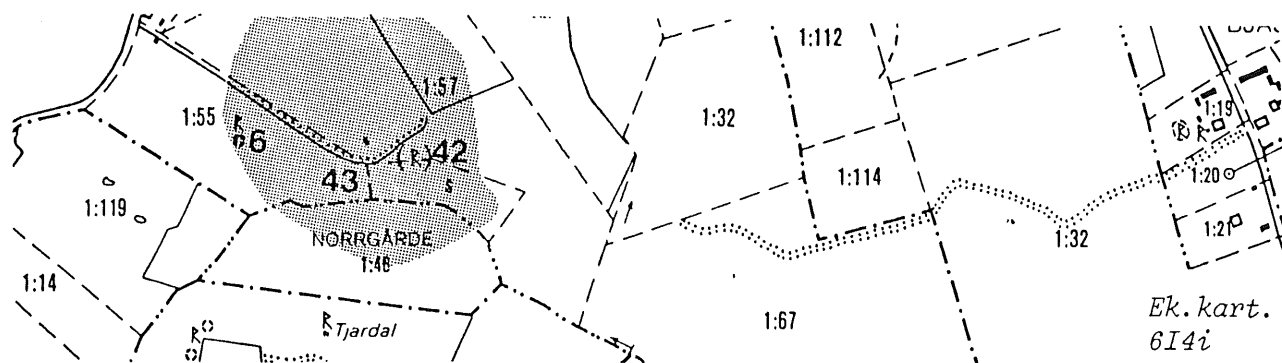

Inom områdets S del finns några spridda gravar (Fornl. nr 82 och 103) samt längst ner i södra delen ett mindre gravfält med 8 synliga anläggningar (Fornl. 64). Gravarna (82 och 103) torde ta 1 vecka var att undersöka till en kostnad av 1 500:-/vecka.

Beräknad undersökningstid för gravfältet 10 veckor. Kostnad 150 000:-.

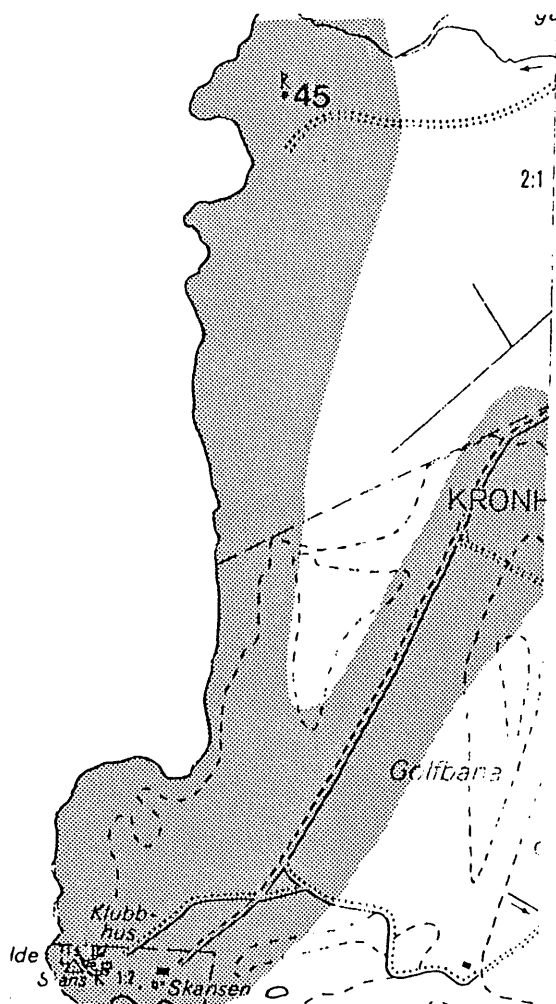
Fornl. 149 - en mindre grav. Beräknad undersökningstid 1 vecka. Kostnad 15 000:-.

Ligger inom riksintresseområde för kulturminnesvården.

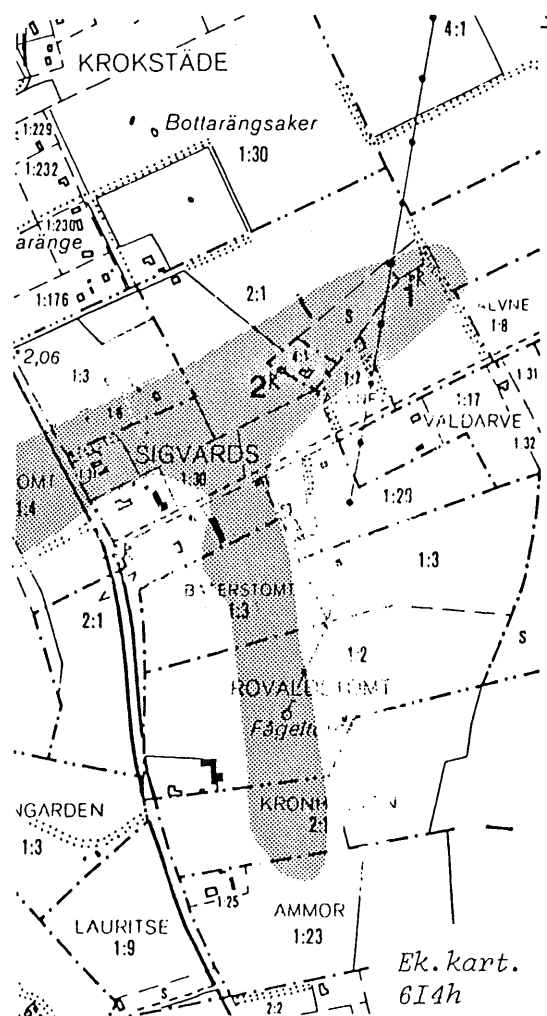

Södra delen av området upptages av täkt. Här har via lösfynd och fosfatkartering en stenåldersboplats lokaliserats vars utsträckning är okänd. Ingen ytterligare täkt är möjlig utan arkeologisk undersökning. Länsantikvarien har tidigare avslagit tillstånd till utvidgad täkt med hänvisning till fornlämningen. Dessutom finns ett bronsåldersröse (Fornl. 6) och eventuellt ytterligare en mindre grav (Fornl. 43).

111 KRONHOLMEN

112 SIGVARDS/VÄSTERGARN

I NO delen ligger två mycket tveksamma gravar (Fornl. 1 och 2) på höjdsträckningen -nr 2 skadad i samband med befintlig grustäkt. En provundersökning avgör om det rör sig om odlingssten eller skadade fornlämningar.

Beräknad provundersökningstid; 3 dagar. Kostnad 9 000:-.

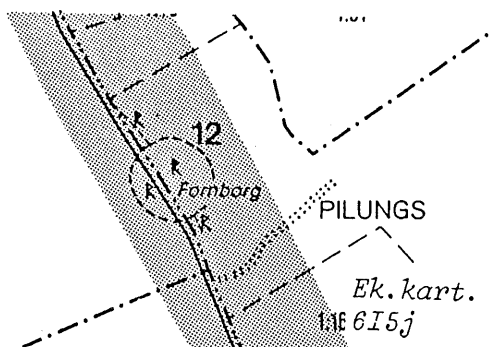
På Kronholmen ligger i NV en liten grav.⁹ (Fornl. 45).

Beräknad undersökningstid 1 vecka. Kostnad 5 000:-

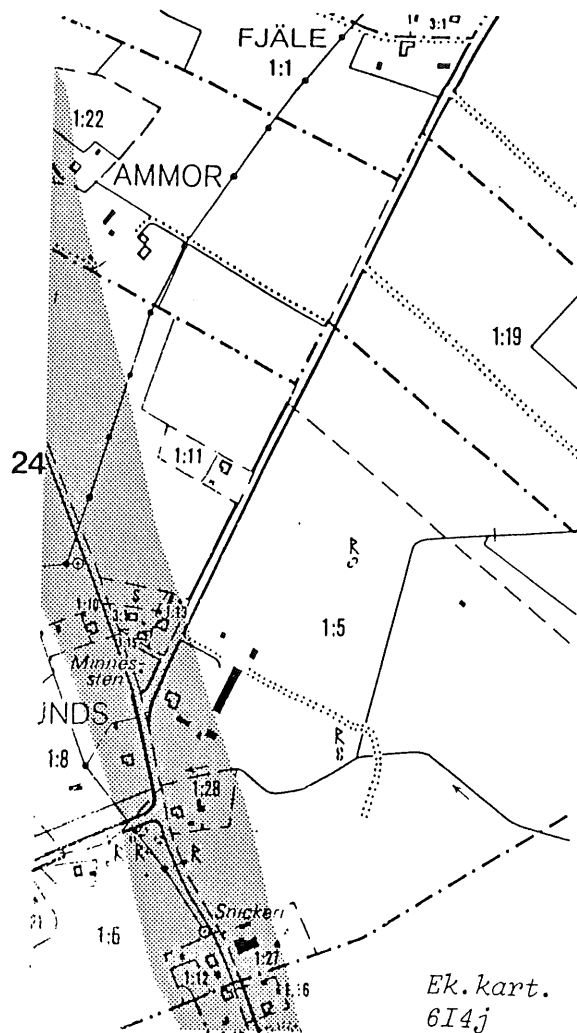
Längst ut på udden en skans i form av en 65 m l hästskoformad vall.

Kartklipp 3

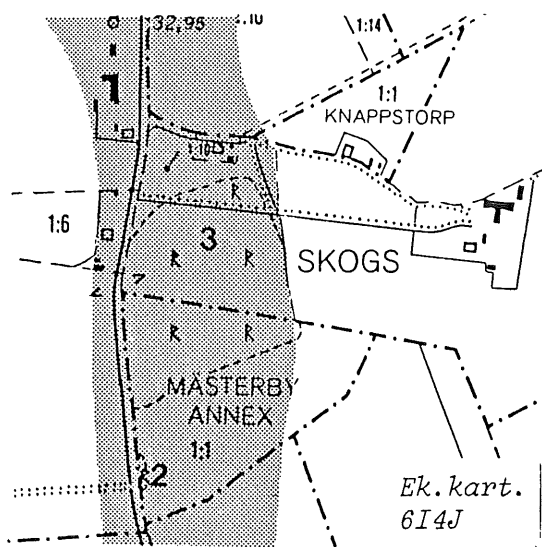
10 AJMUNDS III/MÄSTERBY

122 AJMUNDS II

122 AJMUNDS II

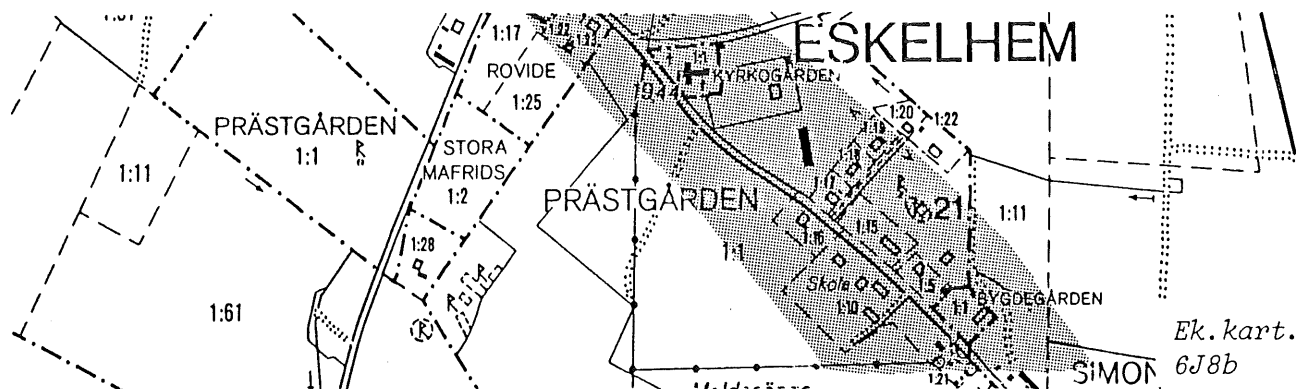
I området finns tre fornlämnings-komplex, en fornborg med gravfält (Fornl. 12) ett större gravfält med ca 150 gravar (Fornl. 3) samt strax därom ett mindre gravfält bestående av 8 synliga gravar (Fornl. 2).

Beräknad undersökningstid för gravfältet 2 mån. Kostnad 120 000:-

Fornlämning 24 är en större grav (15 m i diam.).

Beräknad undersökningstid 1 mån. Kostnad 60 000:-

I befintlig täkt i områdets S del har "svarta fläckar" iakttagits, varför ytterligare boplatsspår kan förekomma. Avbanning bör ske under antikvarisk kontroll.

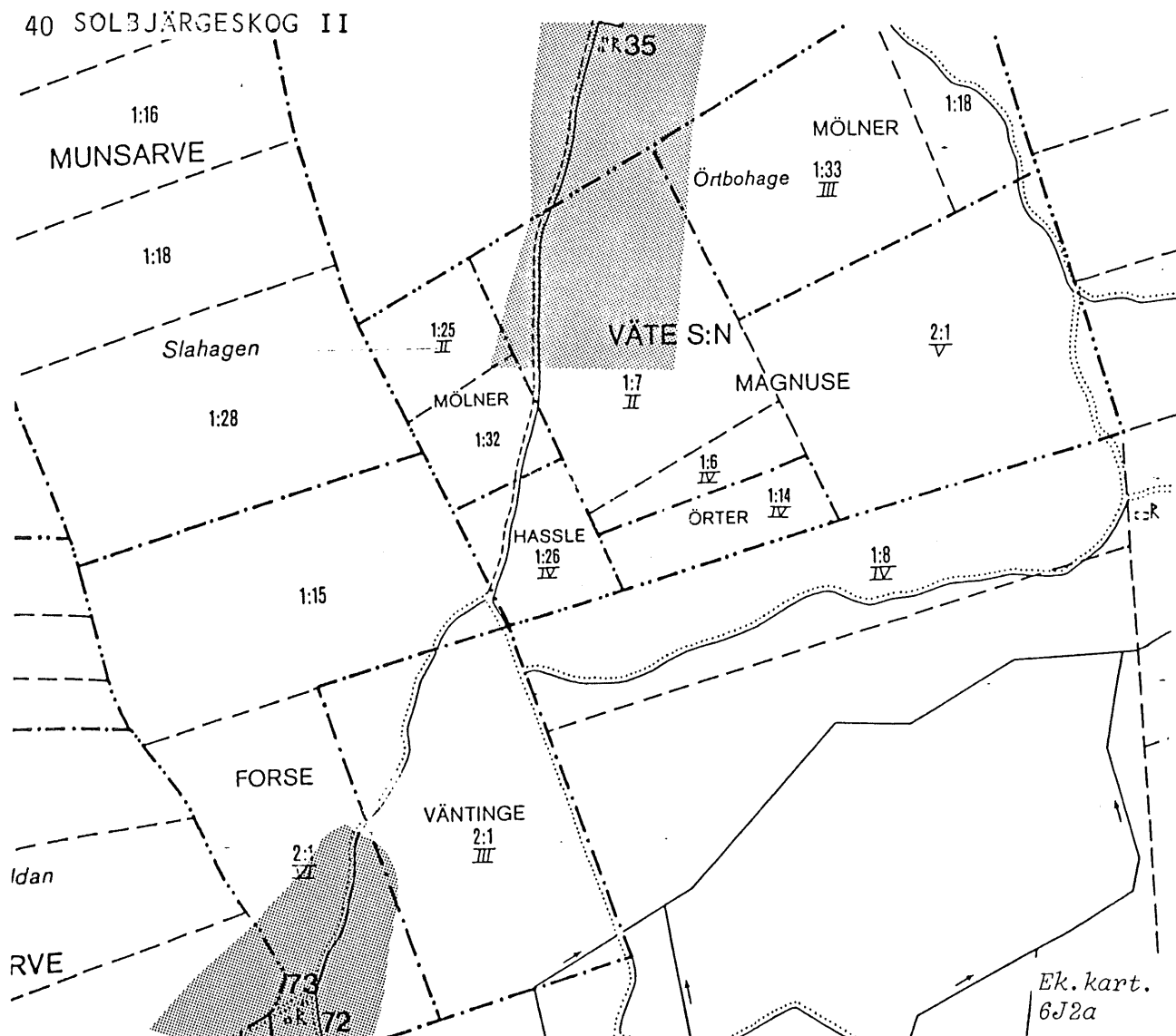

I området på höjdsträckningen S om Eskelhem kyrka berörs endast ett mindre gravfält med 6 synliga anläggningar (Fornl. 21).

Beräknad undersökningstid 10 veckor. Kostnad 150 000:-.

Ligger inom riksintresseområde för kulturminnesvården.

Kartklipp 4

I södra delen finns 2 mindre gravar (Fornl. 72 och 73).

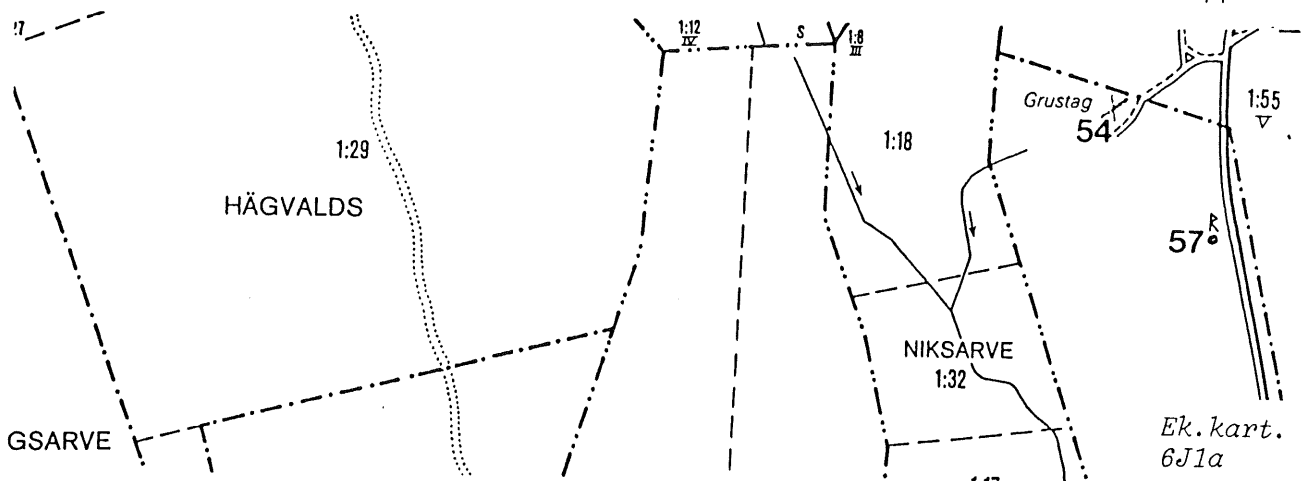
Beräknad undersökningstid 2 veckor. Kostnad 30 000:-

Ca 1 500 m norr därom ligger 2 mindre gravar (Fornl. 35).

Beräknad undersökningstid 2 veckor. Kostnad 30 000:-.

50 LOJSTA HAJD I

Kartklipp 4

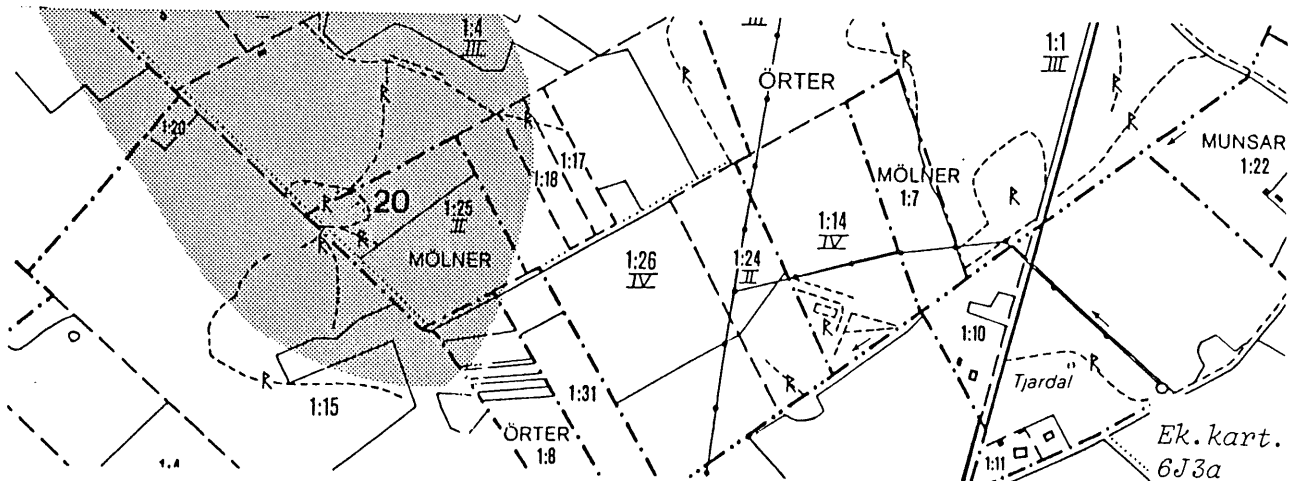
På S kanten av befintligt grustag finns ett mindre röse (Fornl. 57).

Beräknad undersökningstid 1 mån. Kostnad 60 000:-

I befintlig grustäkt undersöktes och borttogs år 1965 1 grav (Fornl. 54).

190 HÄSSLE/HEJDE

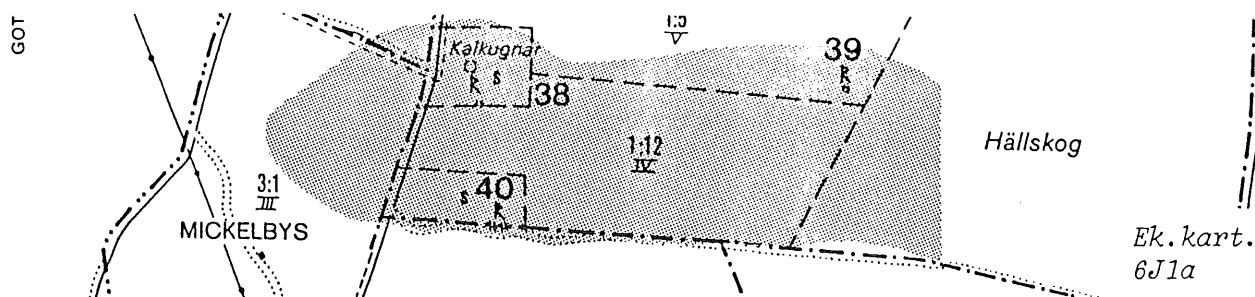
Kartklipp 4

Området upptas i södra delen av i ängsmark liggande delar av ett stensträngssystem samt en fägata som leder till ett par husgrunder och utgör en sammanhängande forn-lämning (Fornl. 20). Området är upptaget i förslag till kulturminnesvårdsprogram som kulturhistoriskt värdefullt område.

Den enda registrerade fornlämningen(nr 70) i områdets S del är tidigare undersökt och borttagen (1981). Fynd av skelett på "Stånga Malm" kan ev. indikera ytterligare fornl.

10 RUSSPARK/GERUM

2 små gravar ligger i områdets södra kant (Fornl. 40)

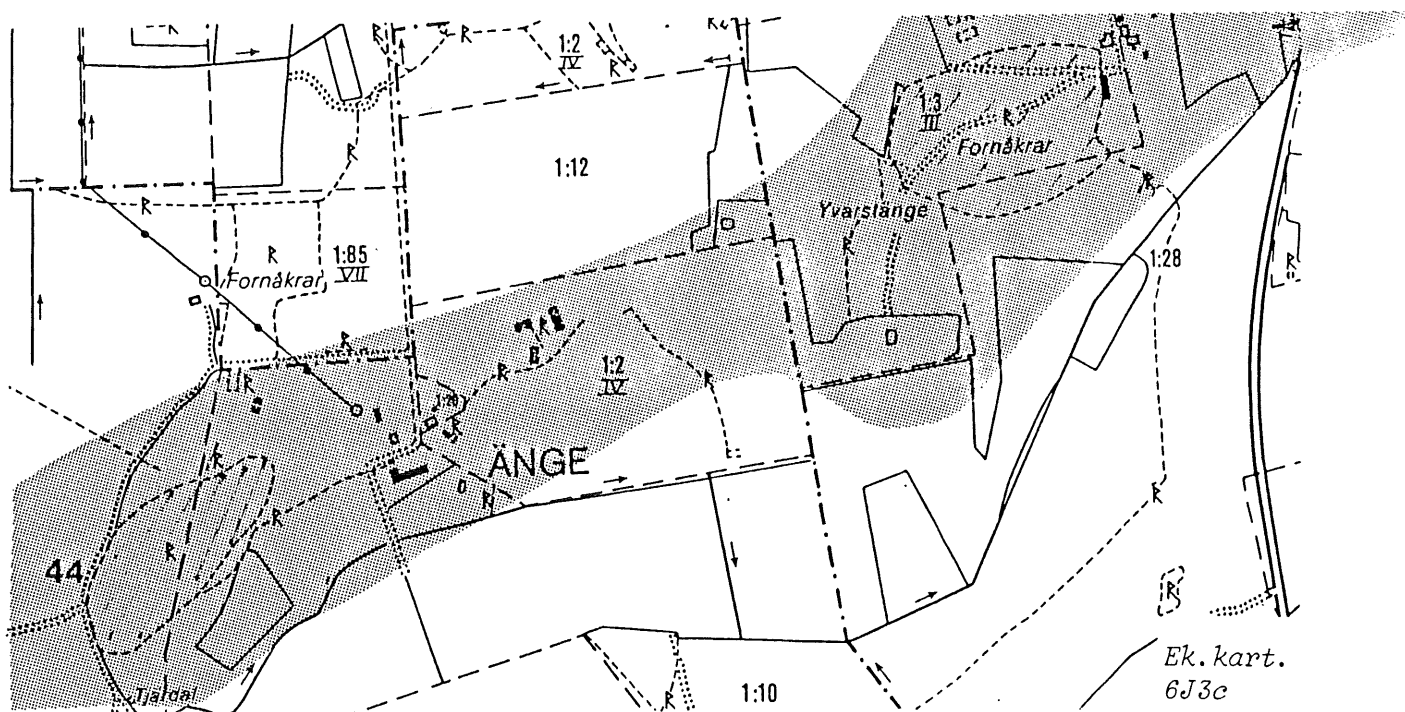
Beräknad undersökningstid 2 veckor. Kostnad 30 000:-

Nr 39 en liten grav.

Beräknad undersökningstid 1 vecka. Kostnad 15 000:-

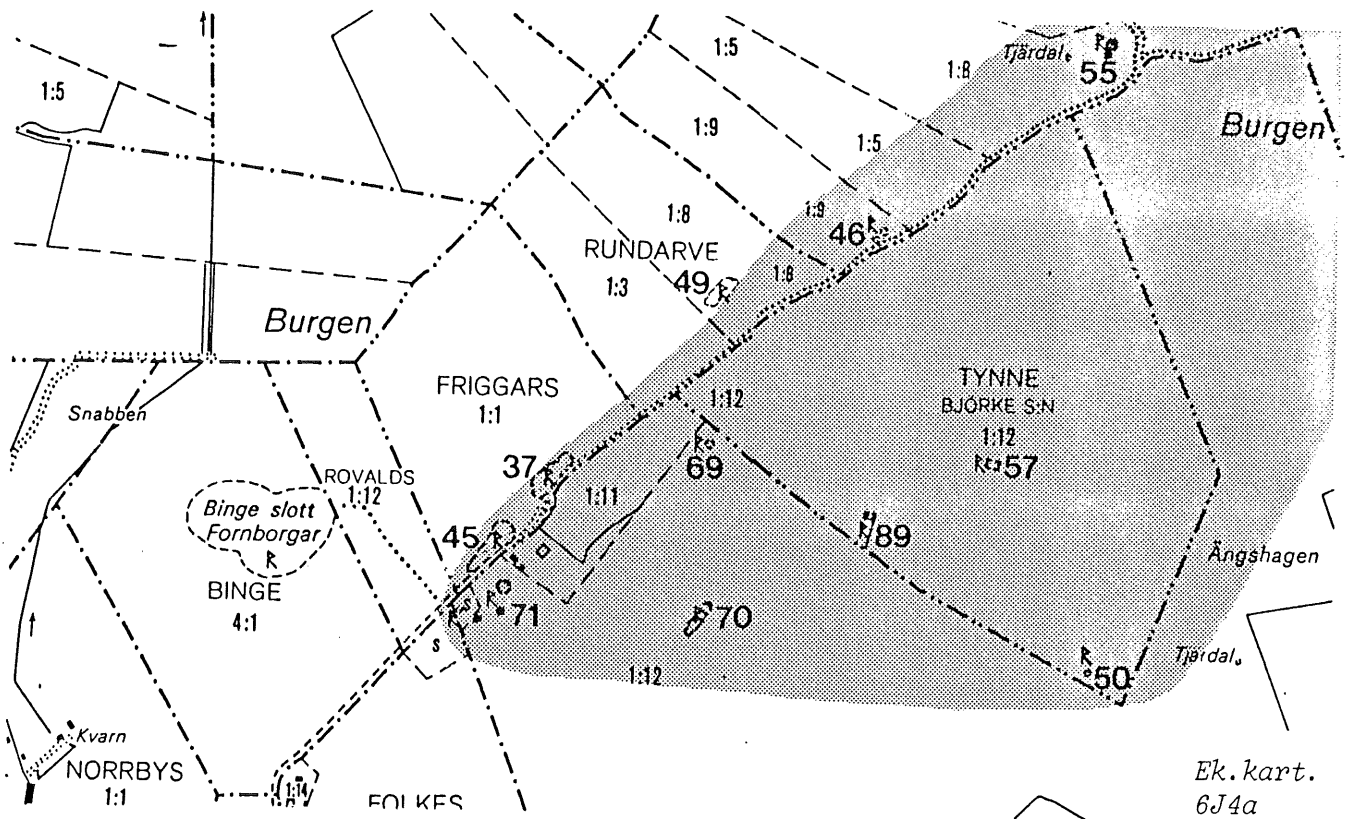
180 BUTTLE

Kartklipp 6

Området väster om vägen innehåller en stor mängd fornlämningar, huvudsakligen bebyggelsepår som husgrunder och stensträngar samt forntida åkrar. Dessutom finns ett stort gravfält med ca 100 gravar (Fornl. 44). Risken för att i dag träffa på ej synliga fornlämningar är stor. Området är upptaget i Förslag till Kulturminnesvårdsprogram för Gotland som kulturhistoriskt värdefullt område av första gruppen. Ligger inom riksintresseområde för kulturminnesvården.

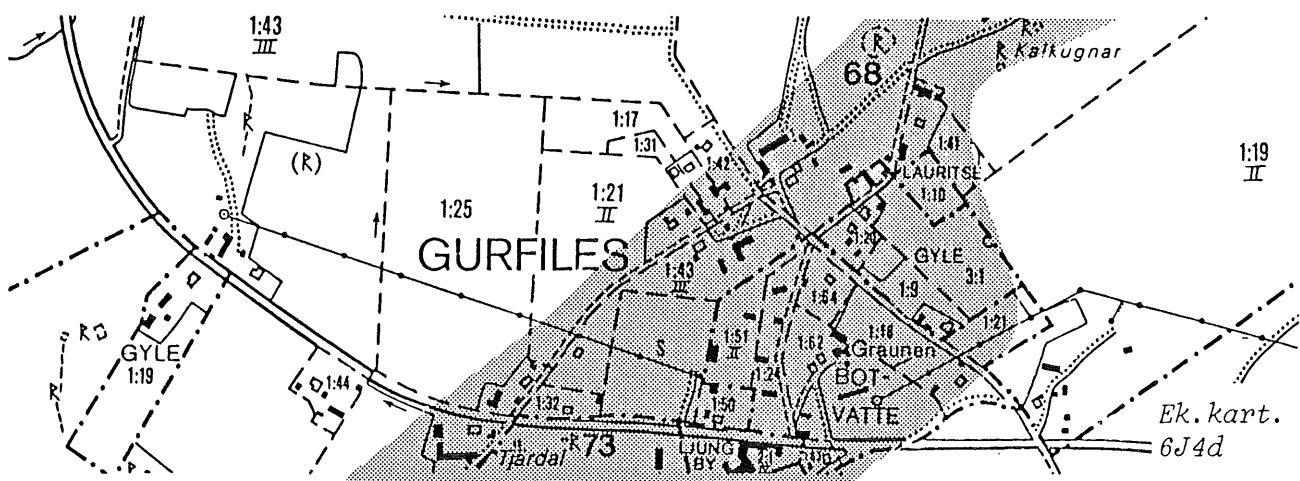
I områdets centrala delar ligger tre husgrunder (Fornl. 89, 57 och 50). Övriga forn­lämningar ligger utmed höjdsträckningen i västra delen: 3 mindre gravfält med samman­lagt 21 synliga gravar (Fornl. 45, 37 och 49) 9 stensättningar (Fornl. 71, 69, 46 och 55).

Därtill kommer ett gravfält (Fornl. 70) med 5 synliga anläggningar strax söder om husgrunderna.

Beräknad undersökningstid 8 veckor. Kostnad 120 000:-.

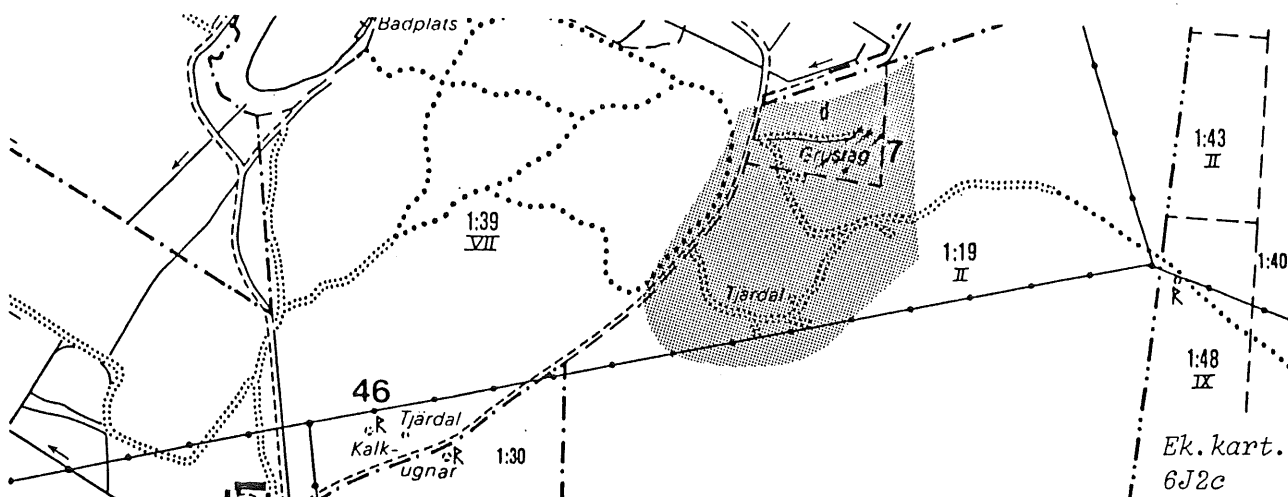
200 GURFILES/ALA

Kartklipp 7

Strax S om vägen Roma-Ala ligger en liten grav (Fornl. 73) och i områdets NV del ett litet gravfält (Fornl. 68).

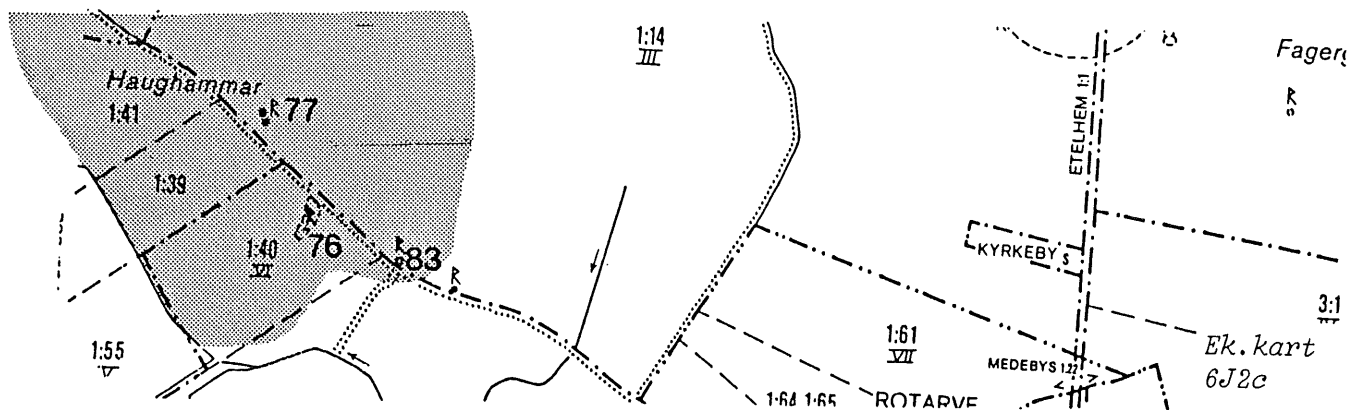
Beräknad undersökningstid (Fornl. 73) 1 vecka. Kostnad 15 000:-

Utökad täkt kan beröra en hästskoformad vall, troligen en naturbildning (Fornl. 7)
 Provundersökning 1 dag. Kostnad 3 000:-

140 SÖDRA LUNDSMYR/ETELHEM

Kartklipp 6

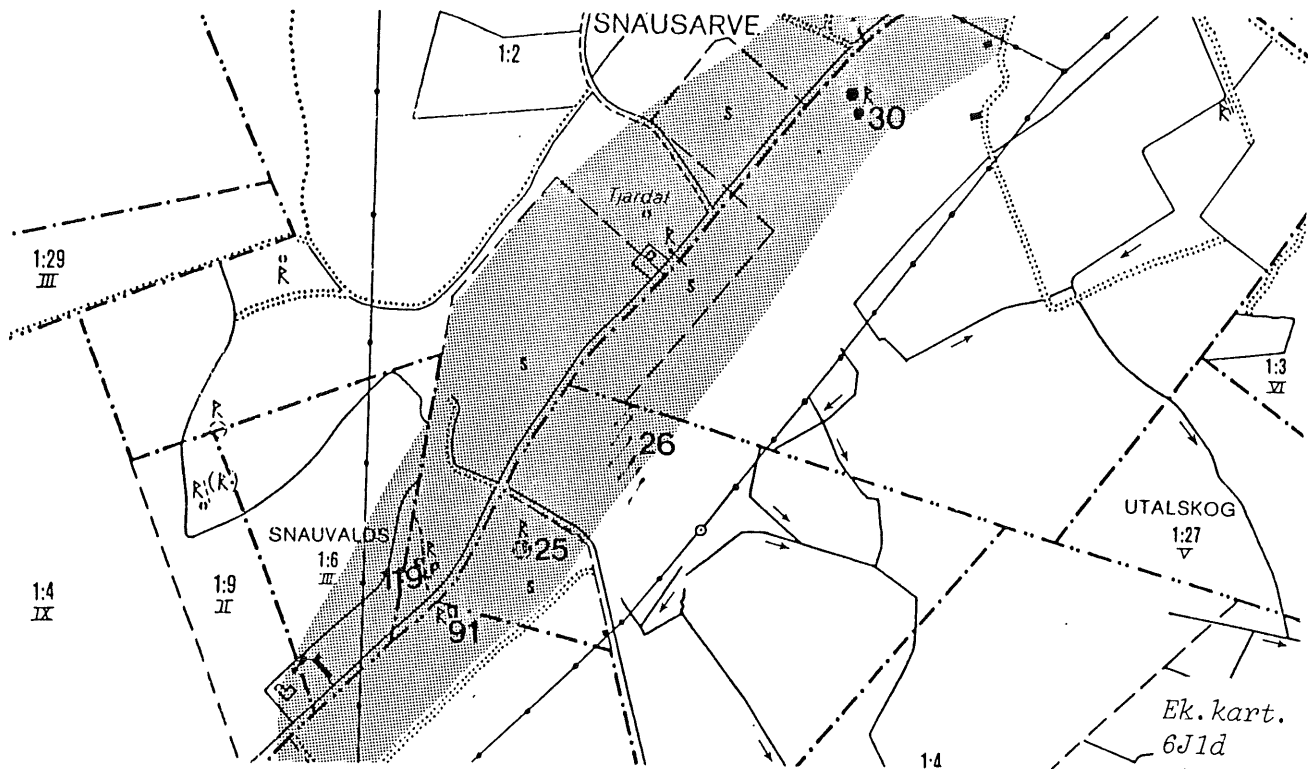

3 gravar (Fornl. 77 och 83) samt ett litet gravfält (Fornl. 76) ligger inom berört område.

Beräknad undersökningstid för gravarna 3 veckor. Kostnad 45 000:-

Gravfältet har 6 synliga anläggningar.

Beräknad undersökningstid ca 2½ mån. Kostnad 150 000:-.

I norra delen (Alskog) finns två stensättningar (Fornl. 30).

Beräknad undersökningstid 3 veckor. Kostnad 45 000:-.

Samt tre stensättningar (Fornl. 119).

Undersökningstid 3 veckor. Kostnad 45 000:-.

Fynd av en härd i befintlig täkt kan tyda på ytterligare boplatstrester på höjdsträckningen. Inom Gard sn. ligger förmodat gravfält med 6 gravar (?) (Fornl. 26).

Provundersökning 2 dagar. Kostnad 6 000:-.

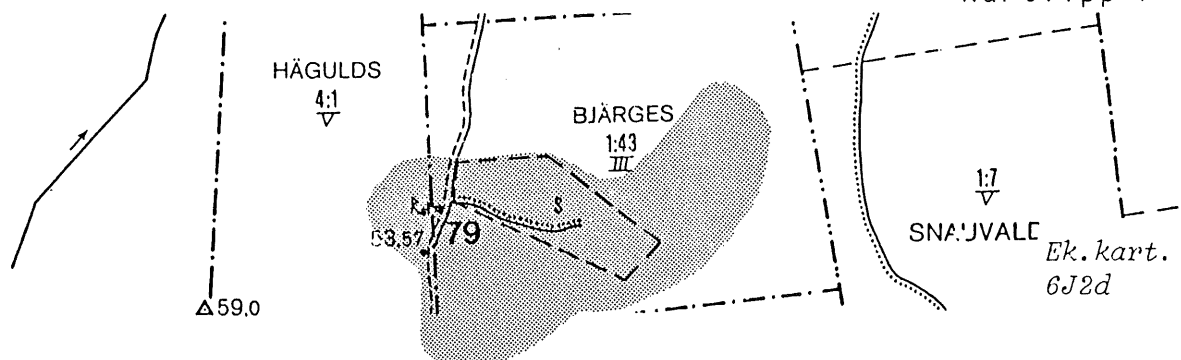
Undersökning av en större hög (Fornl. 25) .

Beräknad undersökningstid 2 mån. Kostnad 120 000:-.

En söder därom liggande skärvstenshög (Fornl. 91).

Beräknad undersökningstid 2 veckor. Kostnad 30 000:-.

100 JUVESVÄT/GARDE

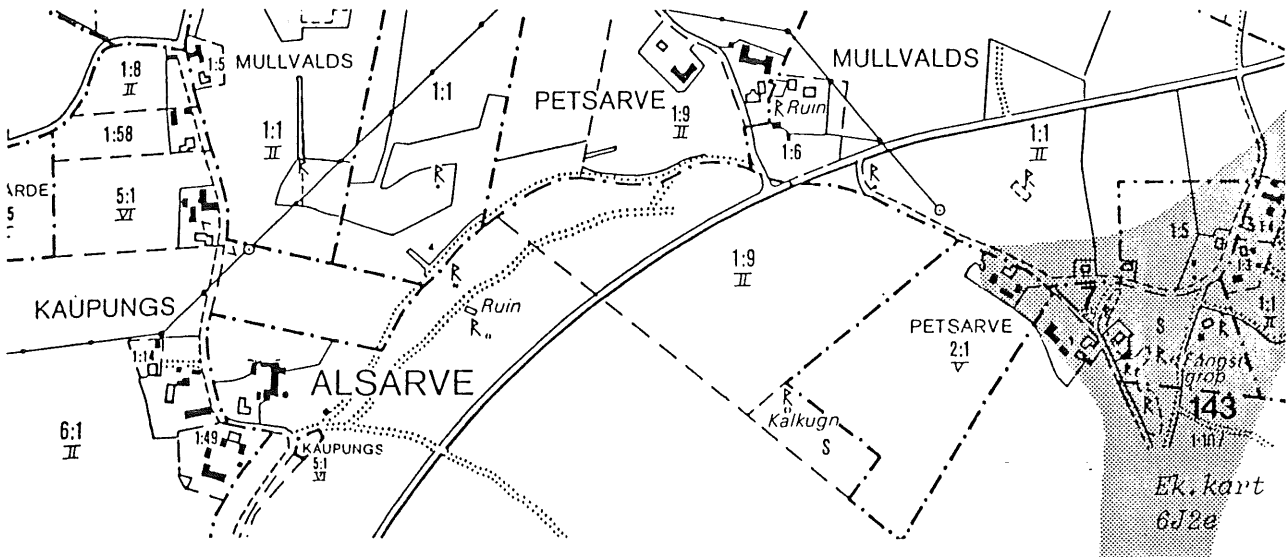

I områdets V del ligger 2 smågravar (Fornl. 79).

Beräknad undersökningstid 2 veckor. Kostnad 30 000:-.

250 ARDRE

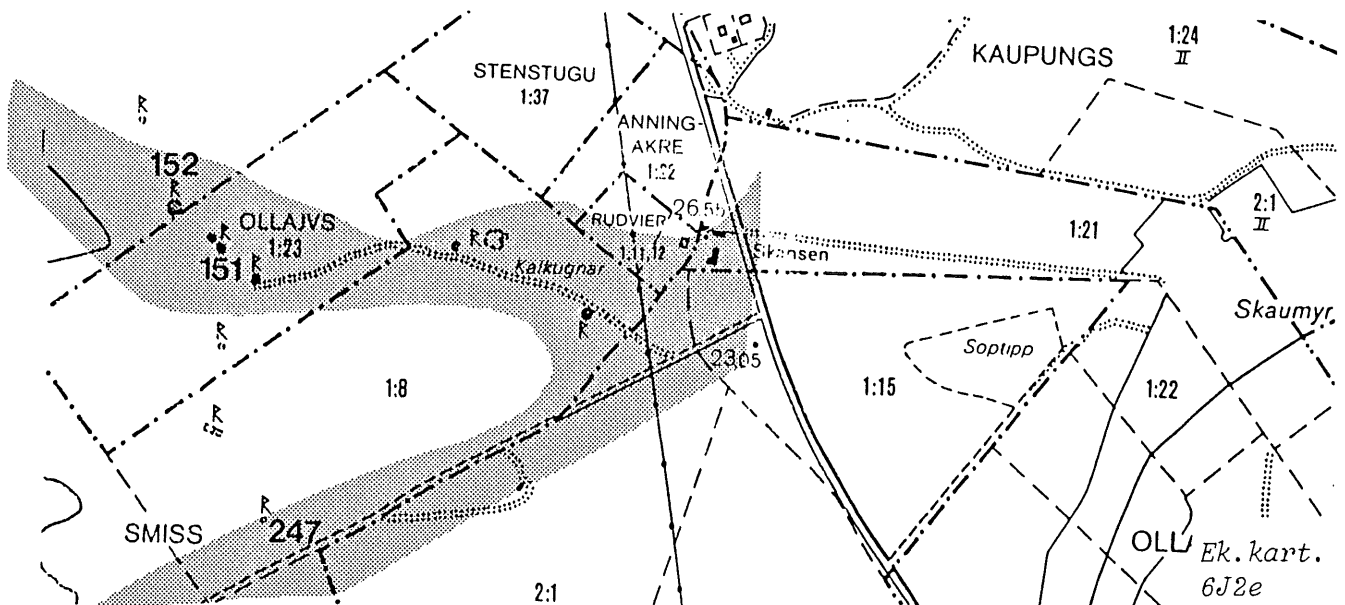
Kartklipp 7

I områdets SV del ligger ett gravfält med 18 synliga gravar (Fornl. 7) i ett änge. Dessutom finns en fångstgrop (Fornl. 143). I områdesplan Östergarnslandet är det upptaget som kulturhistorisk värdefull plats. Ligger inom riksintresseområde för kulturminnesvården.

121 och 122 ALSKOG/ARDRE I och II

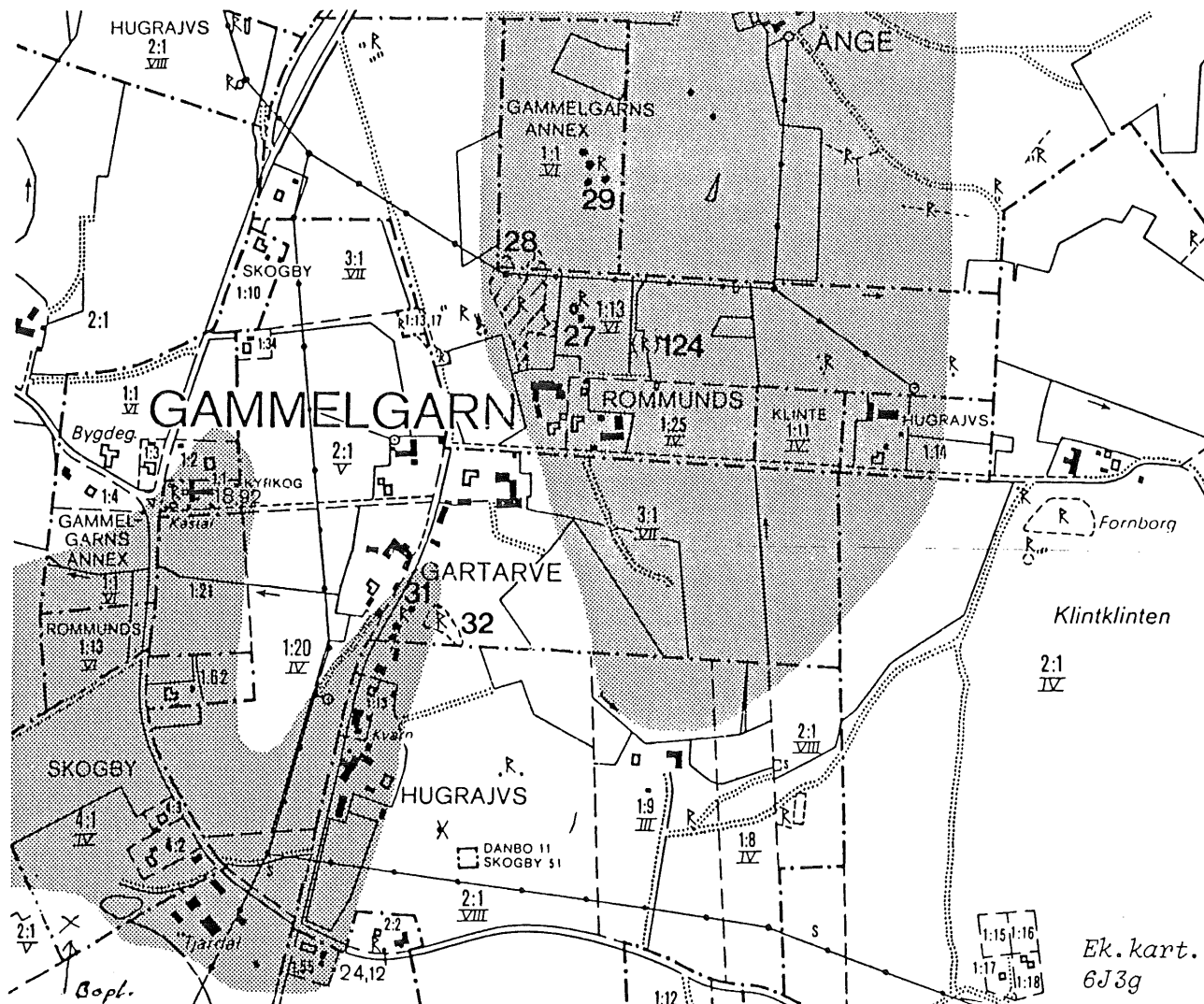
Kartklipp 7

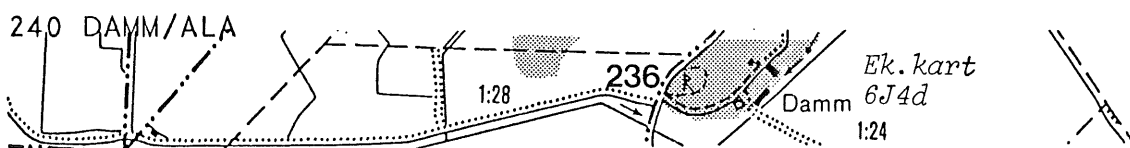
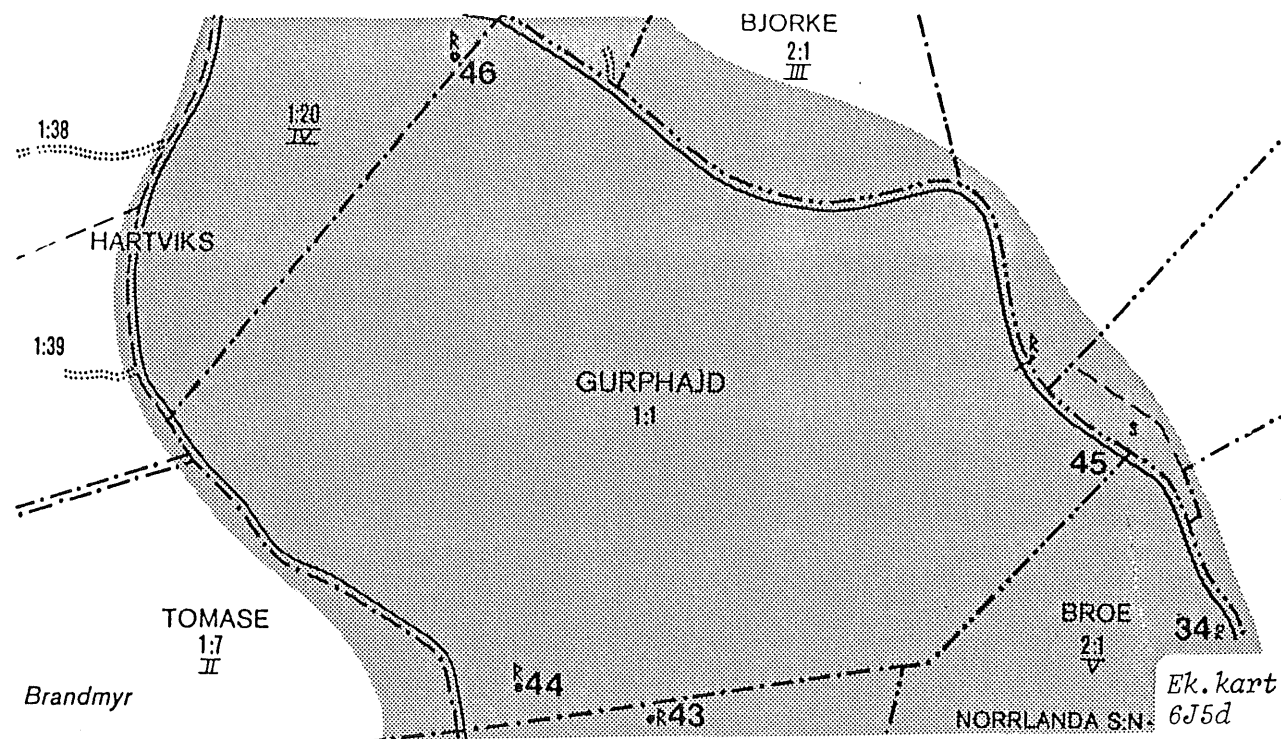
I området finns förutom ett par kalkugnar 1 röse (Fornl. 152) och 3 stensättningar (Fornl. 247 och 151) samt skärvstenshöj.

Beräknad undersökningstid (sammanlagt) 2 mån. Kostnad 120 000:-.

V delen ingår i riksintresseområde för kulturminnesvården.

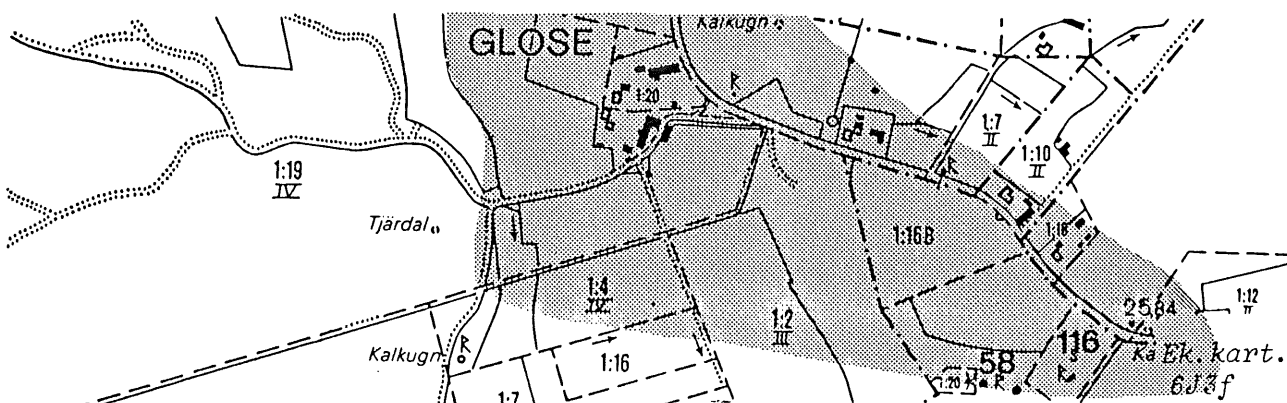
Området är rikt på fornlämningar. Särskilt ö om kyrkan finns ett större gravfält med ca 50 gravar (Fornl. 28), en grupp med 4 rösen (Fornl. 29) samt mindre gravar (Fornl. 27). Lösfynd tyder även på boplats (Fornl. 124) vars utsträckning är okänd. I samband med markarbeten påträffade gravar tyder på gravfält ej markerat ovan jord. SV om kyrkan finns ett gravfält med ca 30 gravar (Fornl. 32) samt 3 gravar (Fornl. 31). I befintlig täkt på fastigheten Skoge 4:1 har pågående täkt stoppats på grund av nu upptäckta fornlämningar (boplats). I områdesplan Östergarnslandet är området upptaget som kulturhistoriskt värdefull miljö.

Längst i söder ett gravfält (Fornl. 236) och i det norra området 4 mindre stensättningar (Fornl. 34, 43, 44 och 46 samt ett s k femstenarör (gränsmarkering)

Beräknad undersökningstid 1 vecka/st. Kostnad 15 000:-.

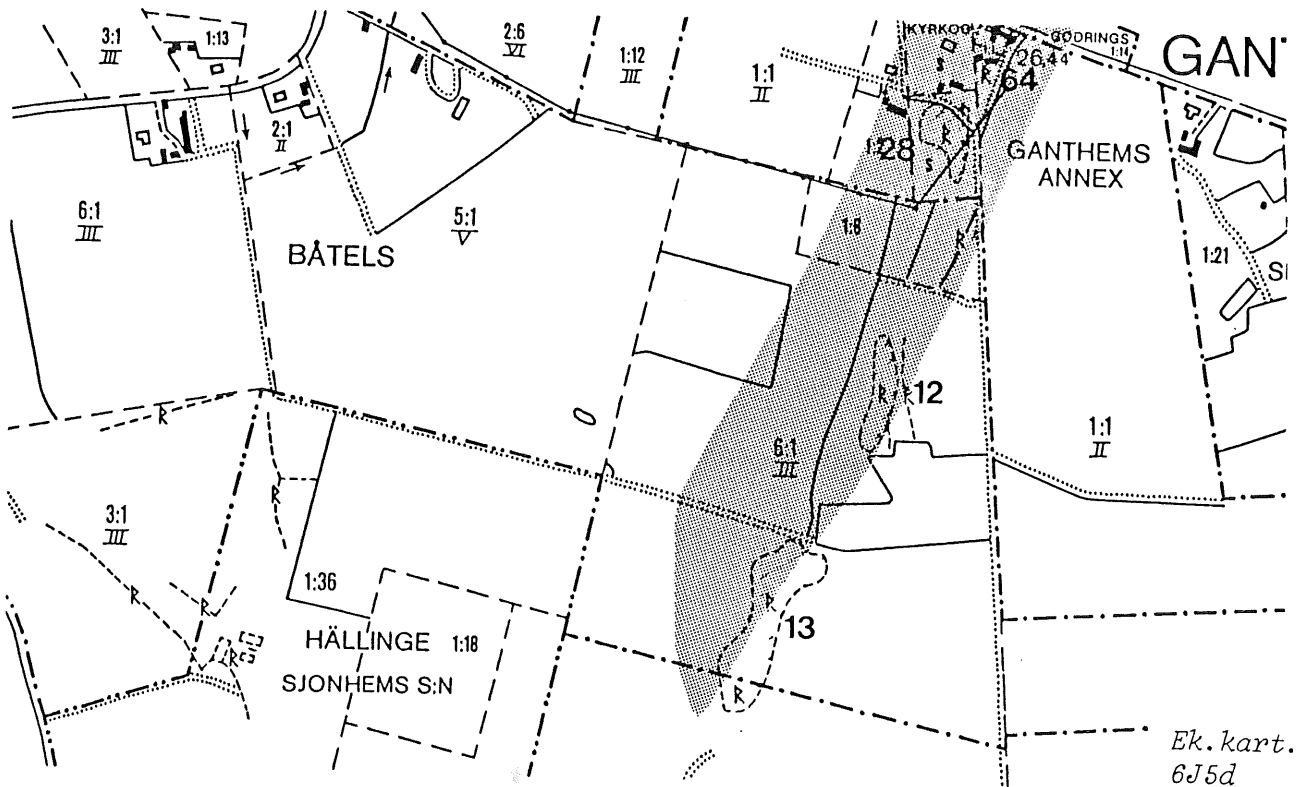
-- (gravfältet) 2 mån. Kostnad 120 000:-.

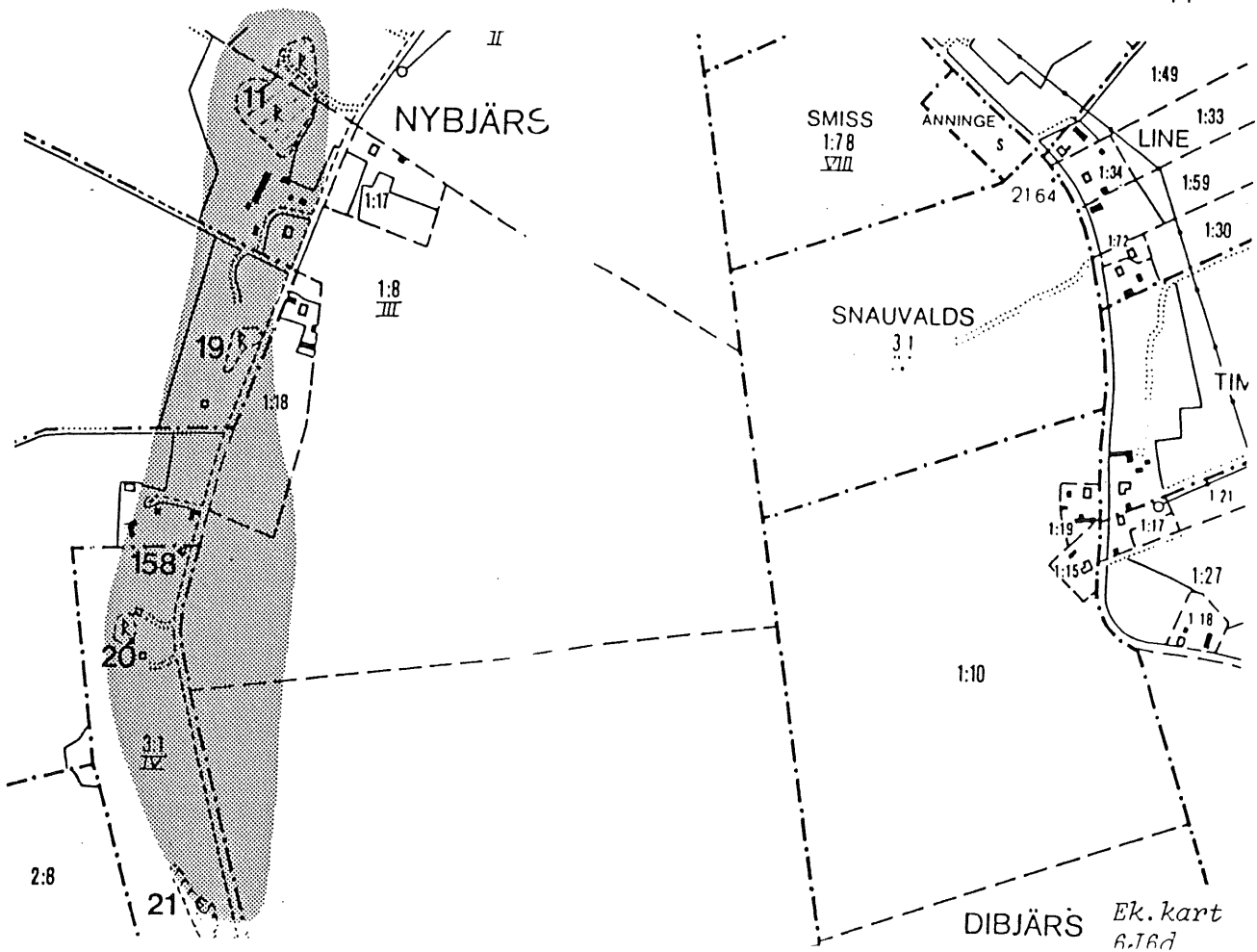
I västra delen ligger i grustagskanten en skadad stensättning (Fornl. 116) samt två gravar (Fornl. 58).

Beräknad undersökningstid 1 vecka/fornlämning. Kostnad 15 000:-.

Södra delen ligger inom riksintresseområde för kulturminnesvården.

Området S om kyrkan tre gravfält med 9 - 40 gravar (Fornl. 12, 13 och 28).
 Strax S om kyrkan finns tre stensättningar (Fornl. 64). (P g a närheten till kyrkan har de ej kostnadsberäknats.

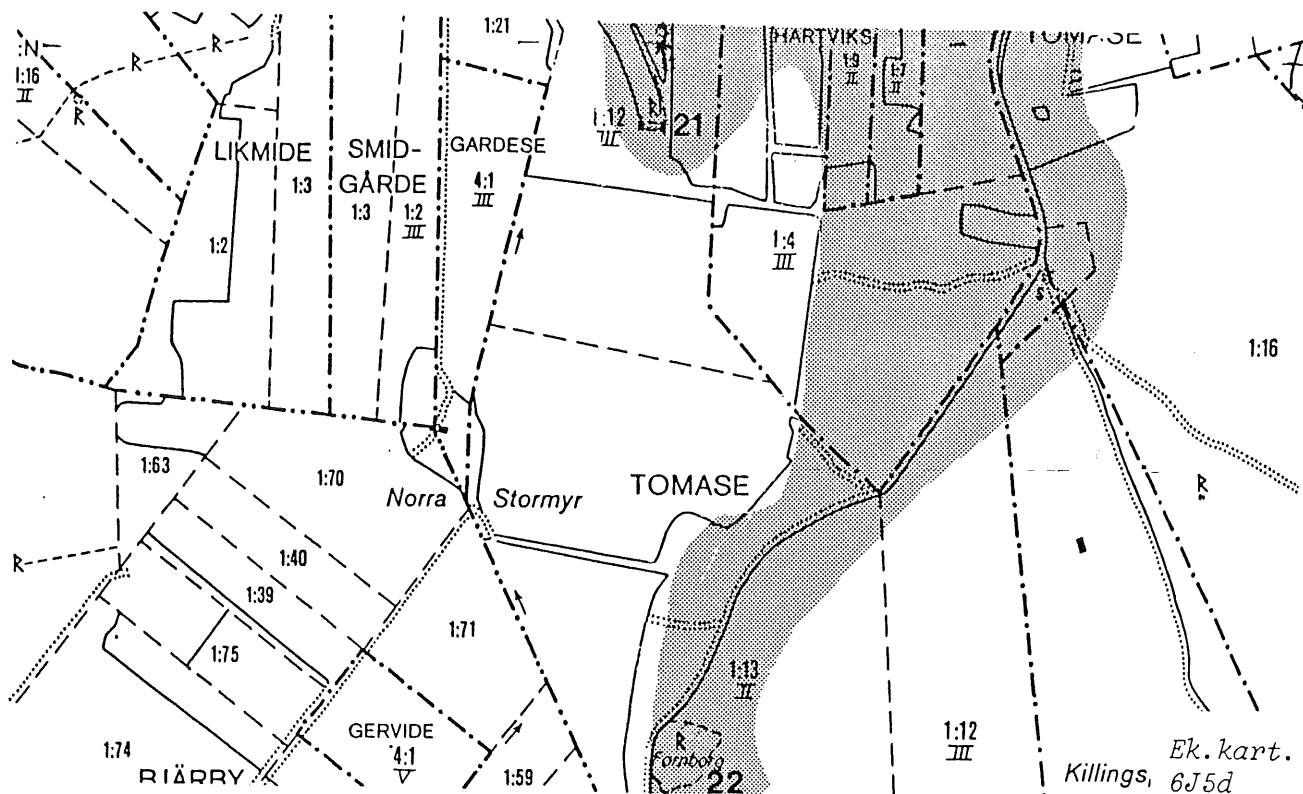

Området berör 4 gravfält med 9 - 45 gravar (Fornl. 11, 19, 20 och 21) samt en tveksam grav (Fornl. 158).

Beräknad undersökningstid för fornl. 19 är 2 mån. Kostnad 120 000:-.

41 och 41 ÖPPGÅRDAR I OCH II I GNTHEM

Kartklipp 9

I NV en husgrund (Fornl. 21). Röjningsrösen finns markerade strax N därom (☒) kan eventuellt innehålla gravar eller tillhöra den förhistoriska gården.

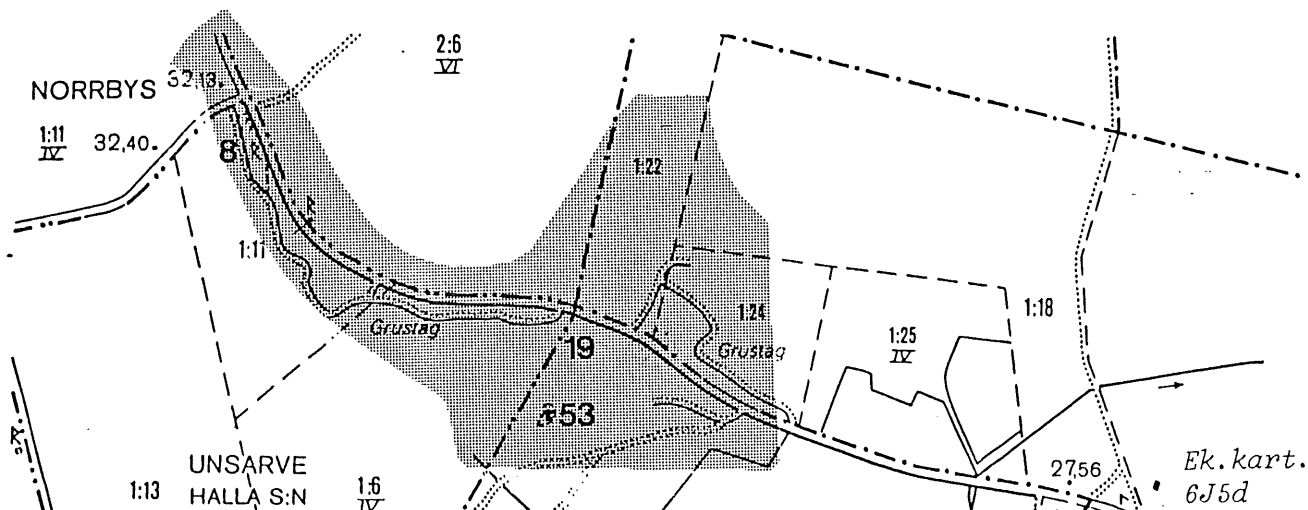
I S en fornborg (Fornl. 22).

Fornl. 47 är eventuellt en grav.

Beräknad undersökningstid högst 1 vecka. Kostnad högst 15 000:-.

30 TULE/GANTHEM

Kartklipp 9

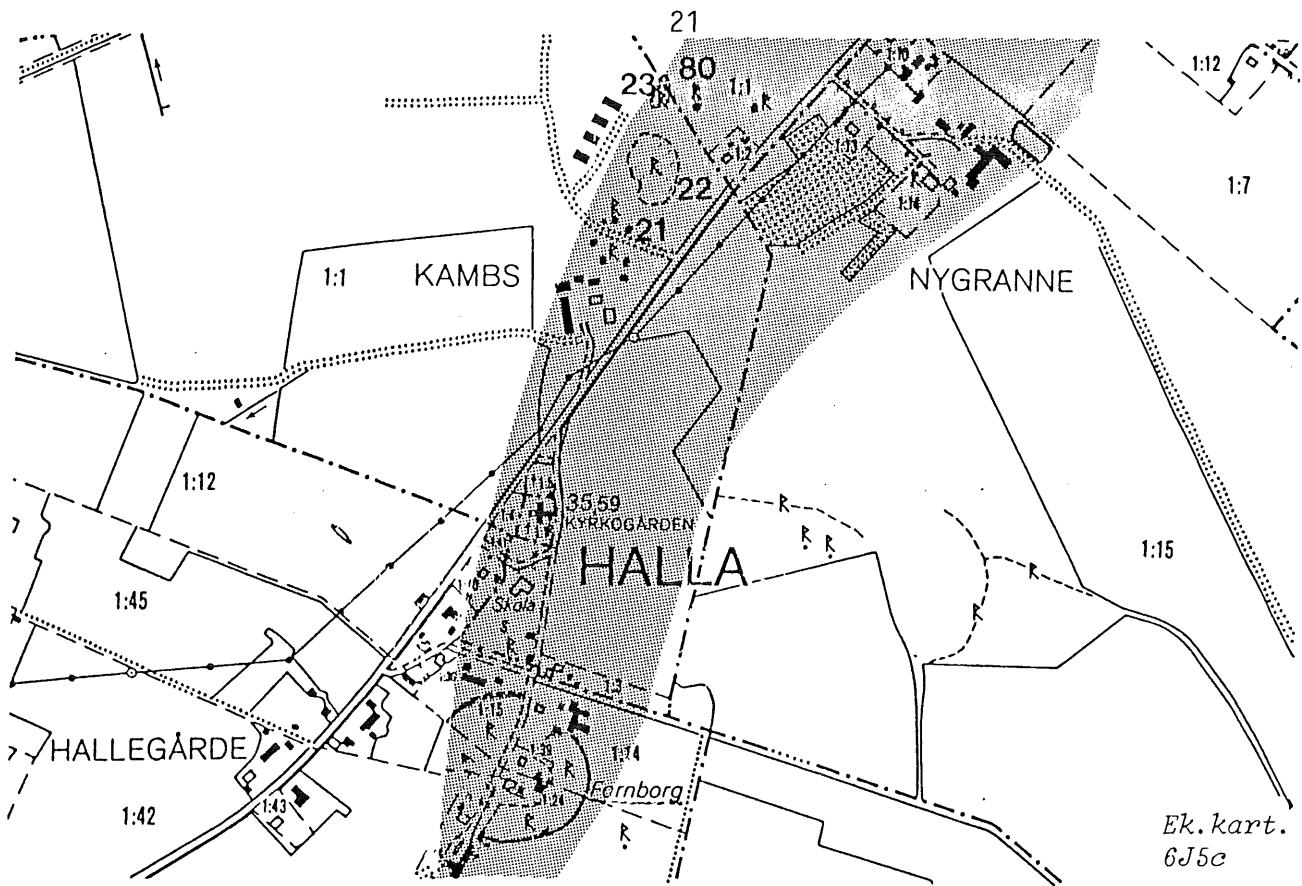
I samband med grustäkt är ett gravfält undersökt och borttaget (Fornl. 19). Inom området finns ytterligare två gravfält, ett mindre (Fornl. 53) med 6 synliga gravar, delvis skadat av skogsplöjning samt fornl. 8 med 12 synliga gravar.

Beräknad undersökningstid av fornl. 6 är 8 veckor. Kostnad 120 000:-

"-

fornl. 8 är 10 veckor. Kostnad 150 000:-.

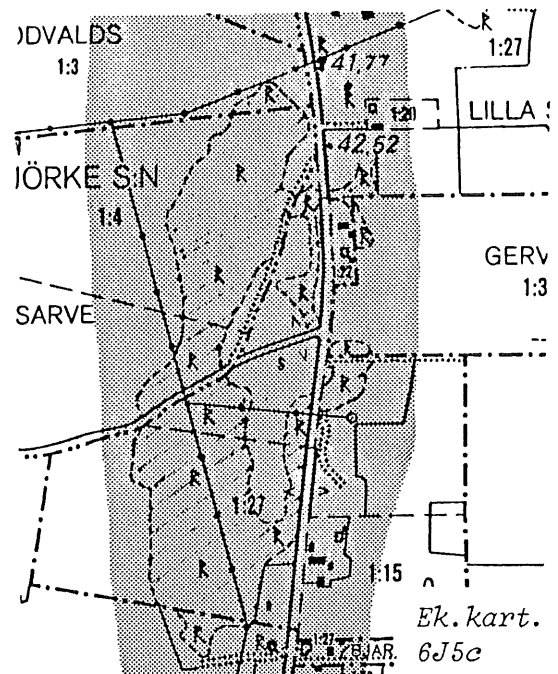
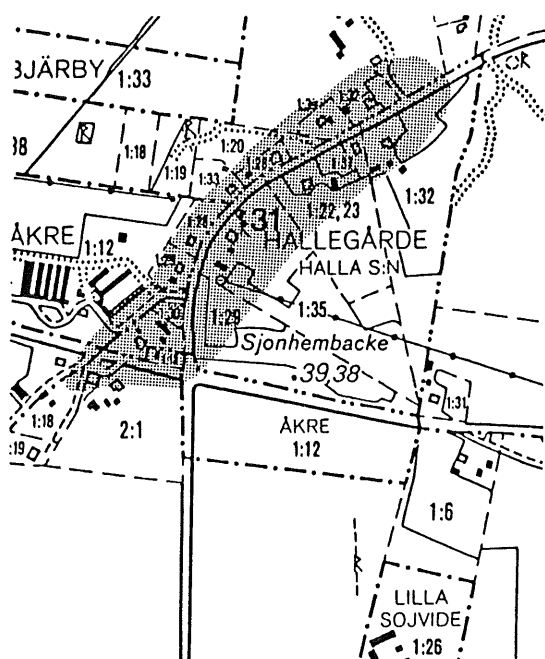

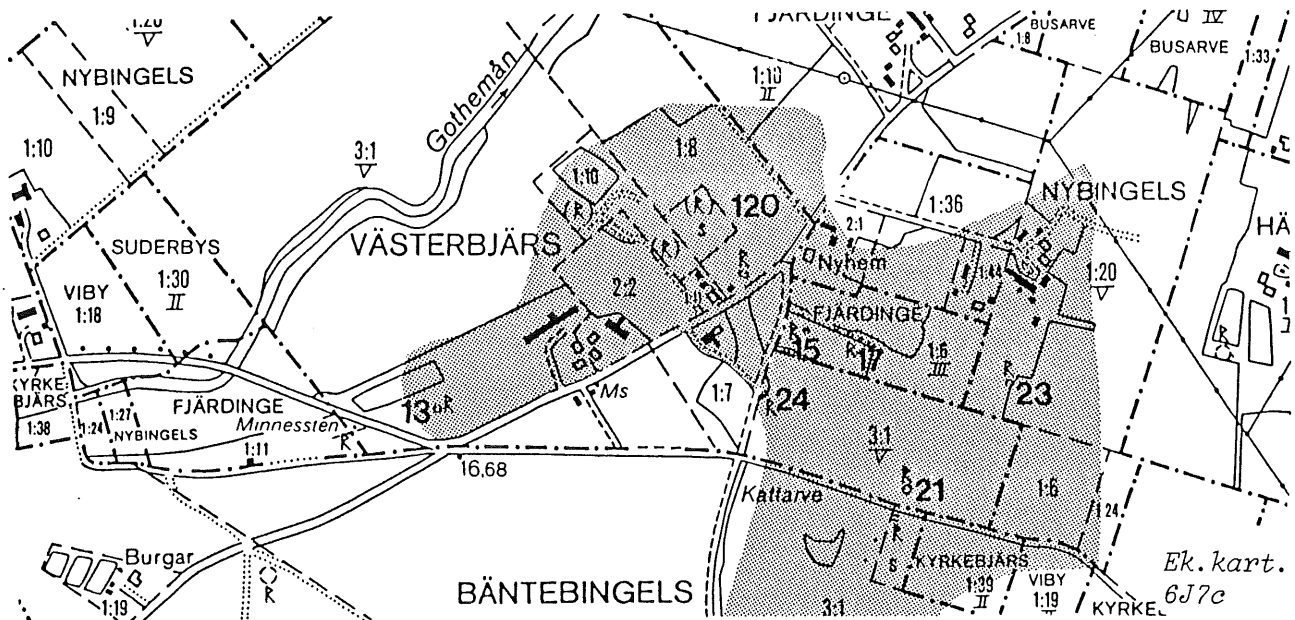
I öster ligger två gravfält med 15 resp. 6 synliga anläggningar (Fornl. 22 och 23). Strax NO. därom en tveksam grav (Fornl. 80) och i SV tre mindre gravar plus en rest sten (Fornl. 21). I området har tidigare gravar undersökts. Möjligheten är stor att ytterligare gravar, ej markerade ovan jord, finns. Ligger inom riksintresseområde för kulturminnesvården.

10 SJONHEM

Kartklipp 9

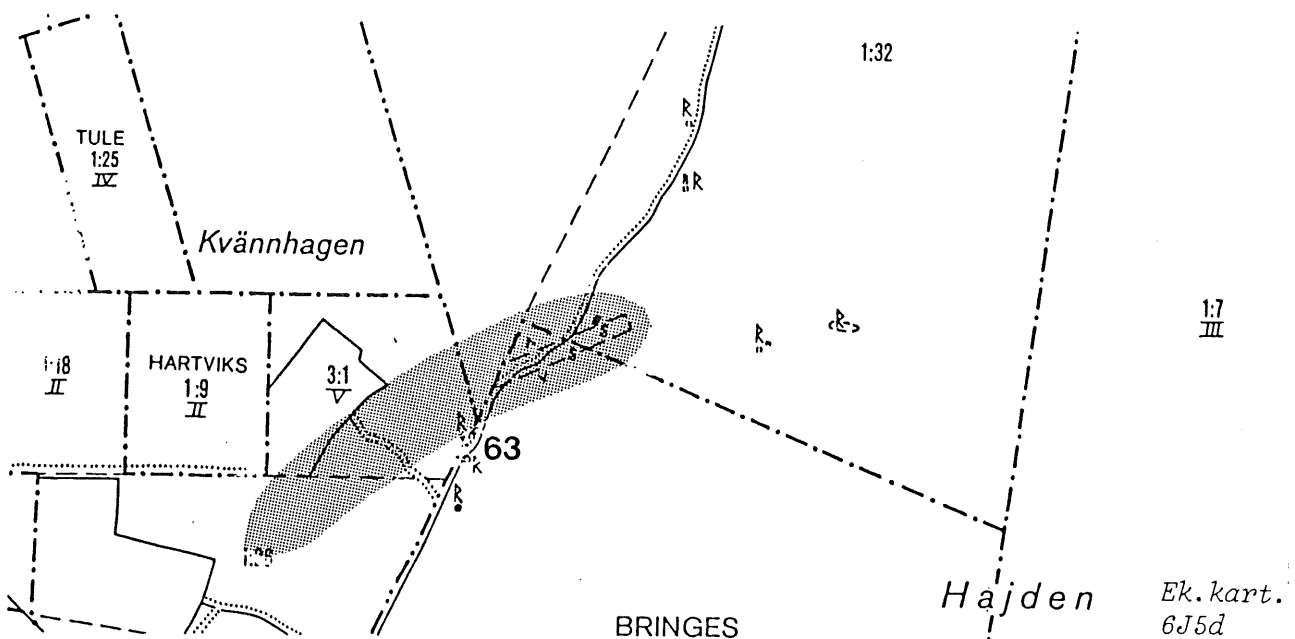
Södra delen upptas av det stora Sojvidegravfältet med 200 gravar. Övriga fornlämningar strax ö därom måste räknas till detta. Fornl. 31 i Halla sn en ca 10 m stor grav på gårdsplan. Ligger inom riksintresseområde för kulturminnesvården.

I områdets NV del påträffades i samband med grustäkt den s k Västerbjärsboplatsen från stenåldern (Fornl. 120). Ytterligare gravar kan finnas kvar. S och SV därom 12 stensättningar spridda (Fornl. 13, 15, 17, 21, 23 och 24).

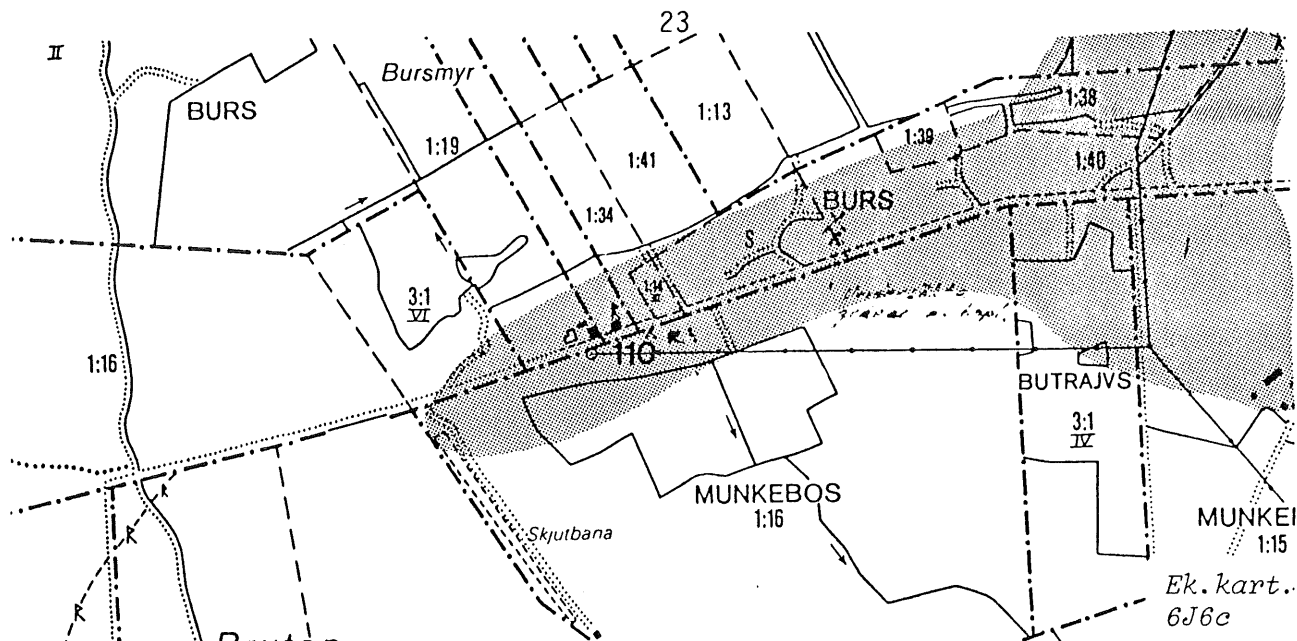
På fastigheten Västerbjärs 3:1 har fosfatkartering och provundersökning utförts varvid boplats- och gravrester påträffats.

Beräknad undersökningstid av gravarna 1-2 veckor/st. Kostnad 15-30 000:-/st.

4 mindre gravar ligger i områdets NÖ del (Fornl. 63).

Beräknad undersökningstid 4 veckor. Kostnad 60 000:-.

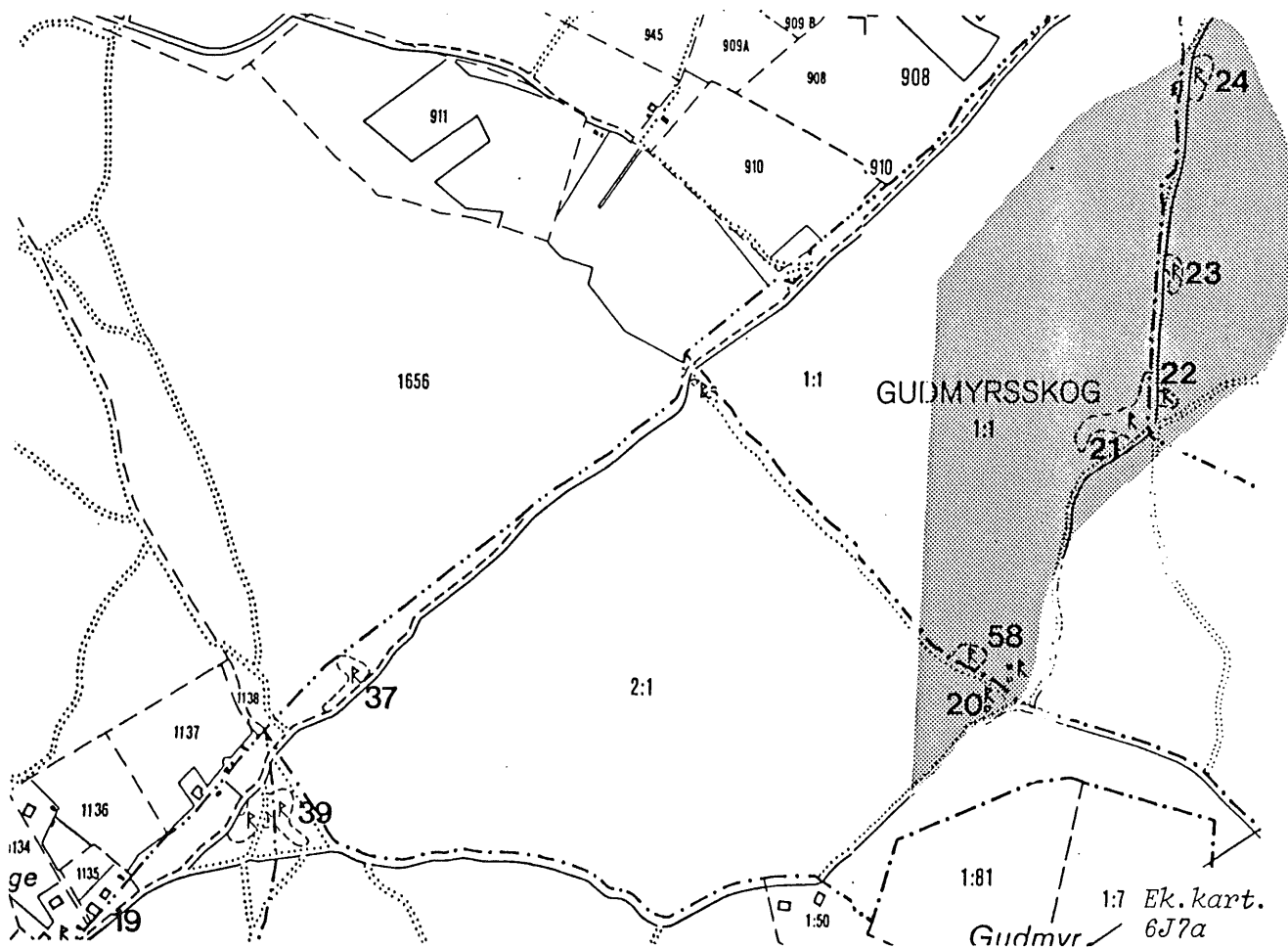
I befintlig täkt N om vägen har två gravar undersökts, varvid även boplatsindikationer har påträffats. Provundersökning med fosfatkartering kan avgöra om fler fornlämningar finns.

I V delen en ensam grav (Fornl. 110).

Undersökningstid 1 vecka. Kostnad 15 000:-.

70 SLÄTTFLIS

Kartklipp 11

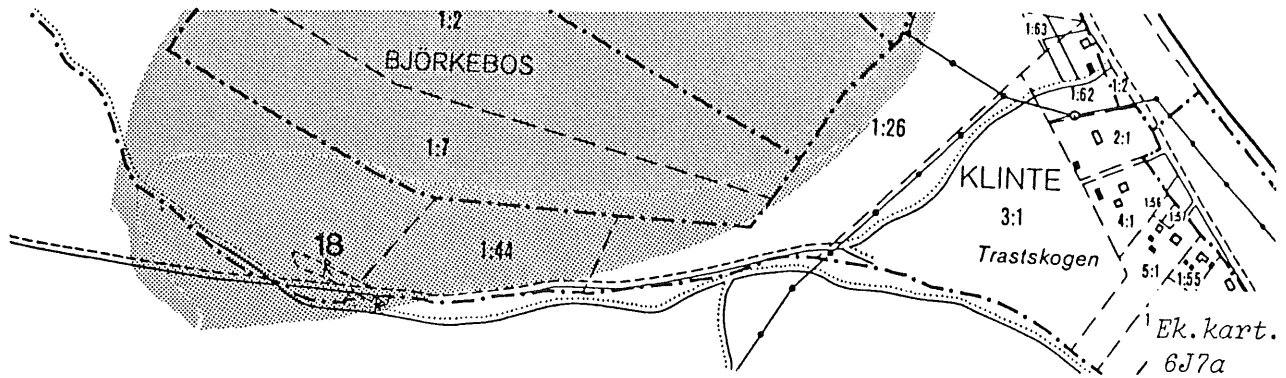

Inom området finns ett antal gravar och gravfält (Fornl. 19, 20 och 58) sammanlagt 6 st. Beräknad undersökningstid 1 vecka/st. Kostnad 15 000:-.

Dessutom finns 5 gravfält (Fornl. 21 - 24, 37 och 39 med 4 (Fornl. 24) till 19 anläggningar (Fornl. 39).

111 SVAJDE I

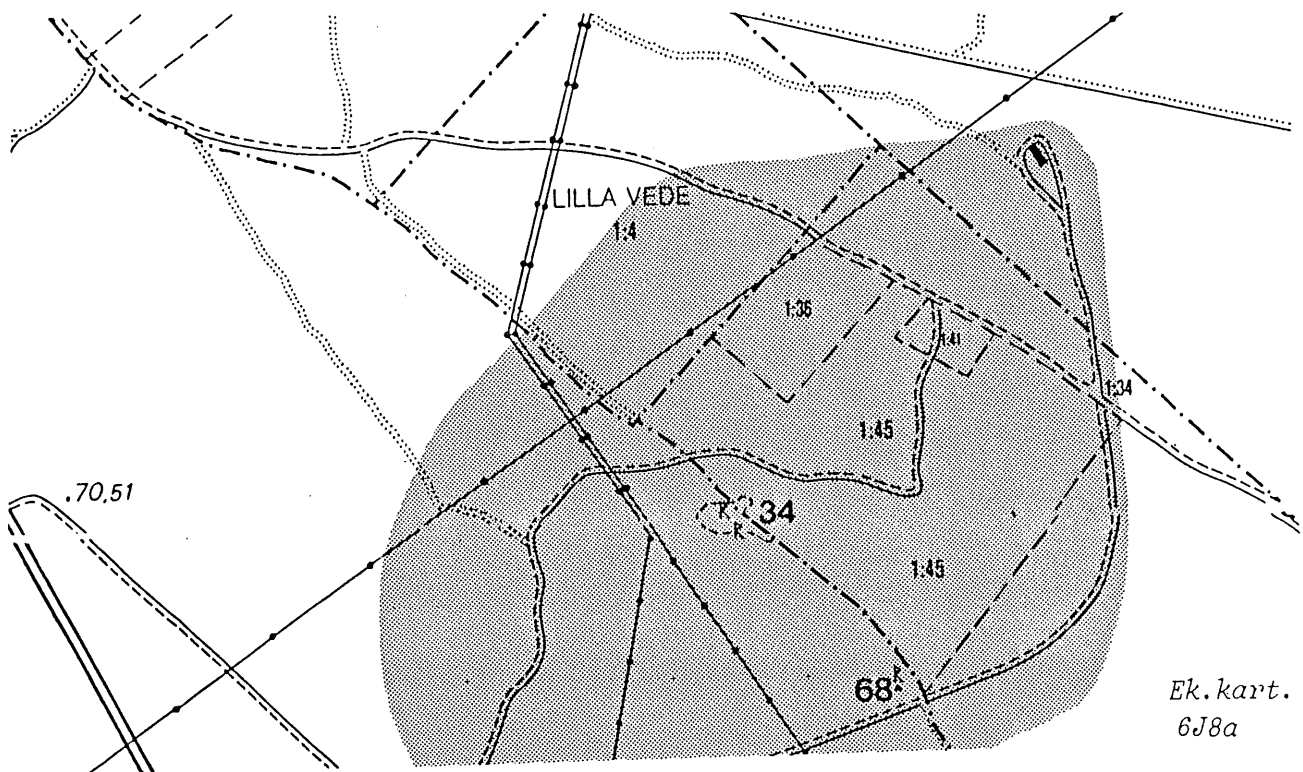
Kartklipp 11

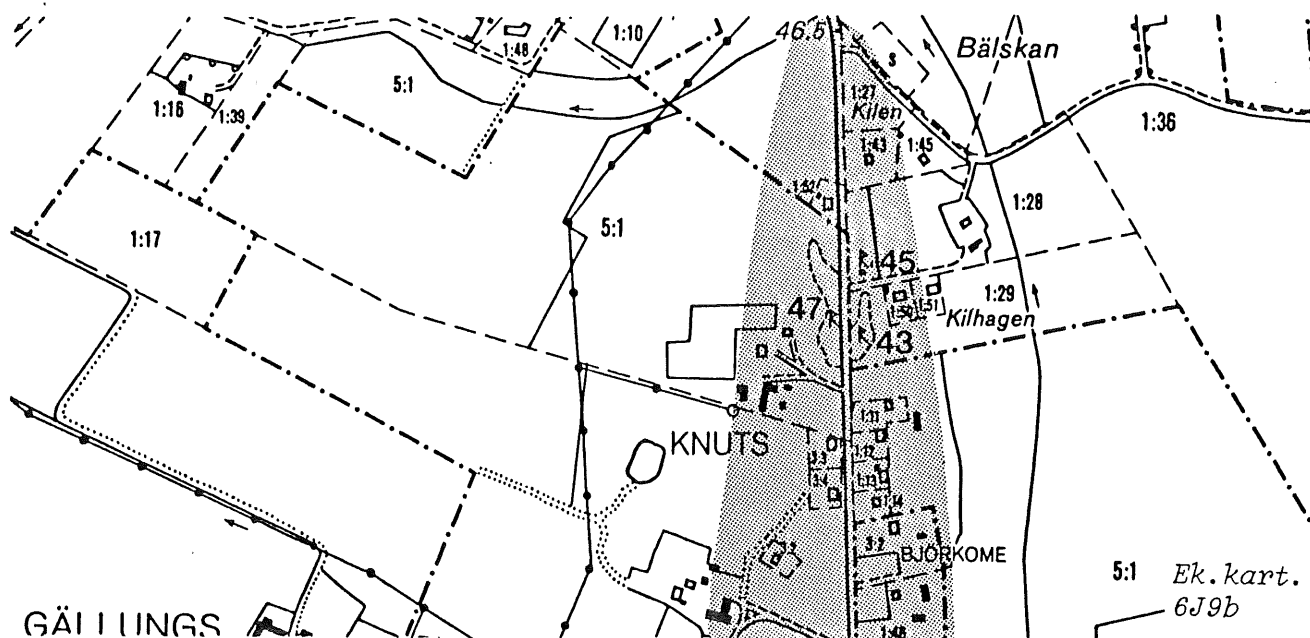
I områdets SÖ del ligger ett gravfält med 18 registrerade anläggningar (Fornl. 18).

113 SVAJDE III

Kartklipp 11

I omedelbar närhet av en befintlig täkt finns ett gravfält med 18 registrerade gravar, delvis skadade av grustäkt (Fornl. 34). Ca 200 m SV därom en mindre grav (Fornl. 68). Beräknad undersökningstid 1 vecka. Kostnad 15 000:-.

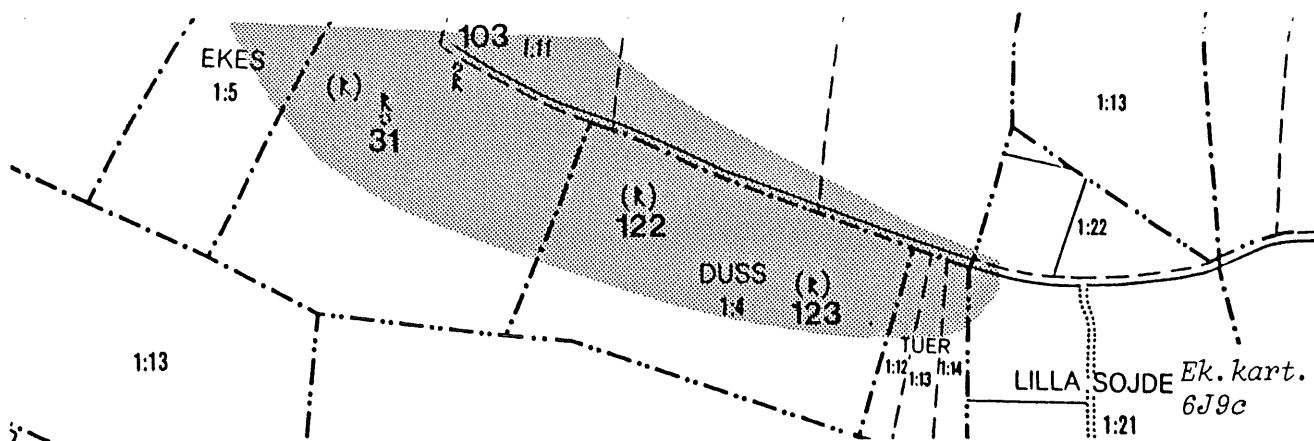

I N delen ligger ett större gravfält med 17 synliga gravar (Fornl. 47 och 43) samt 2 till gravfältet hörande gravar (Fornl. 45).

160 BRO III

Kartklipp 12

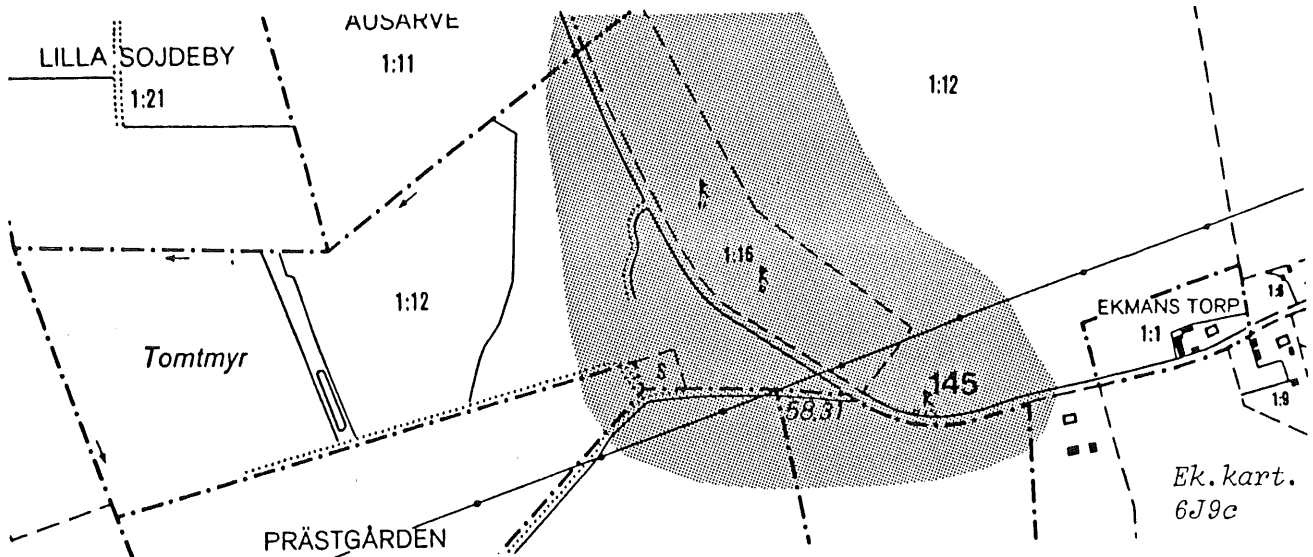
Två på ekon. kartan markerade fornlämningar har borttagits i samband med täktverksamhet.

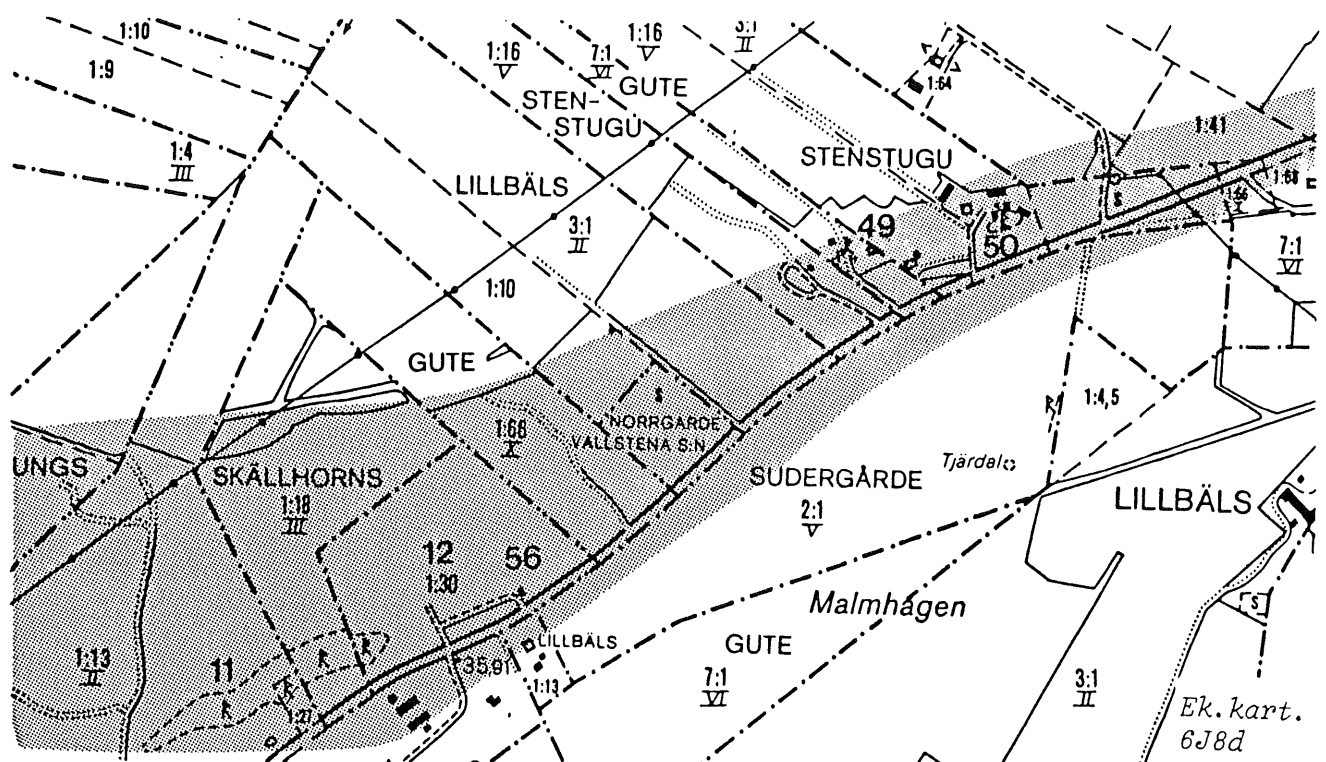
I området finns talrika boplatsindikationer, delvis utgrävda i samband med befintlig täkt (Fornl. 122 och 123).

Kvarstår en skadad grav (Domarring forn. 31) samt 2 stensättningar (Fornl. 103).

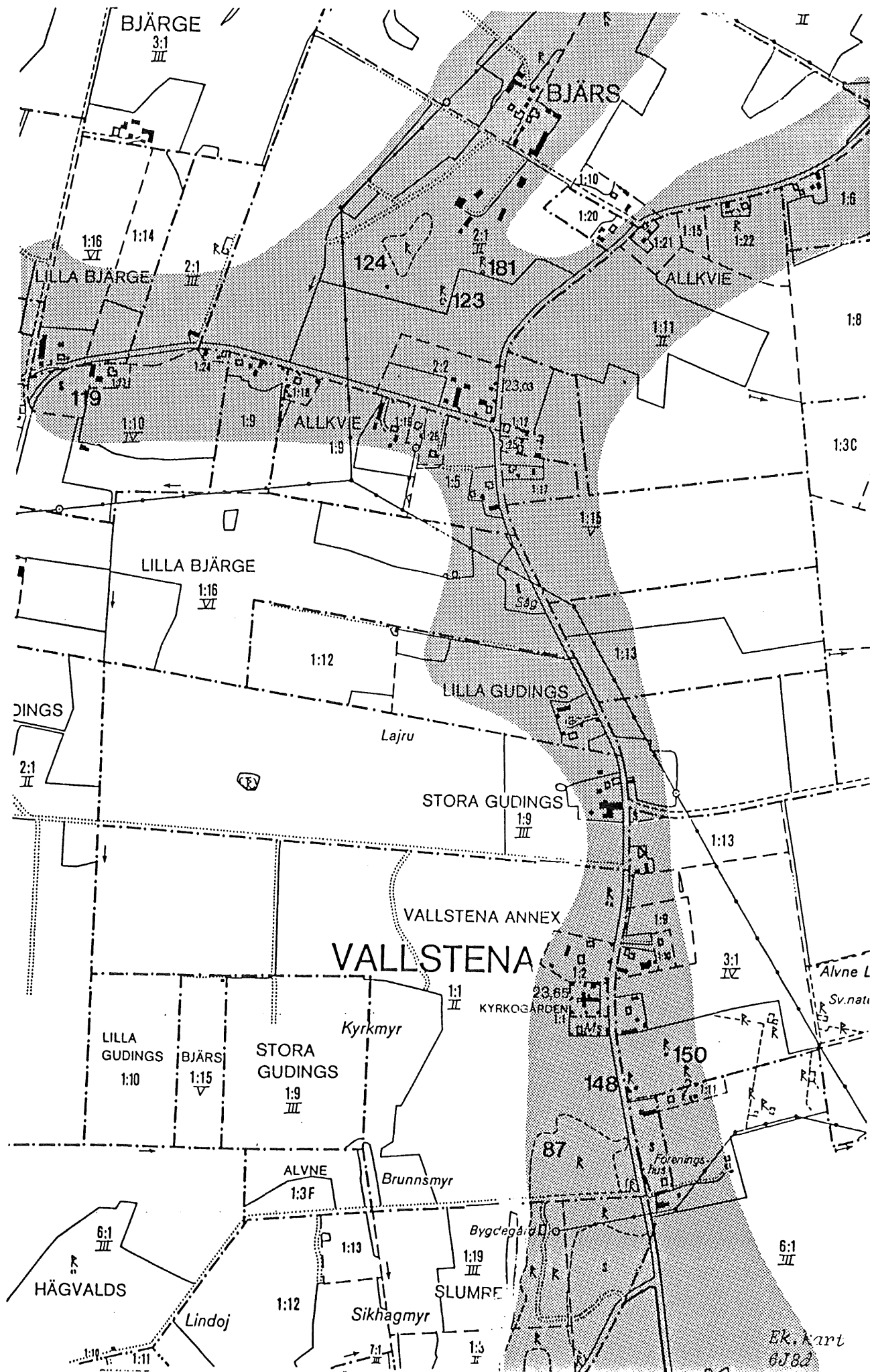
Beräknad tid 2 mån. Kostnad 120 000:-.

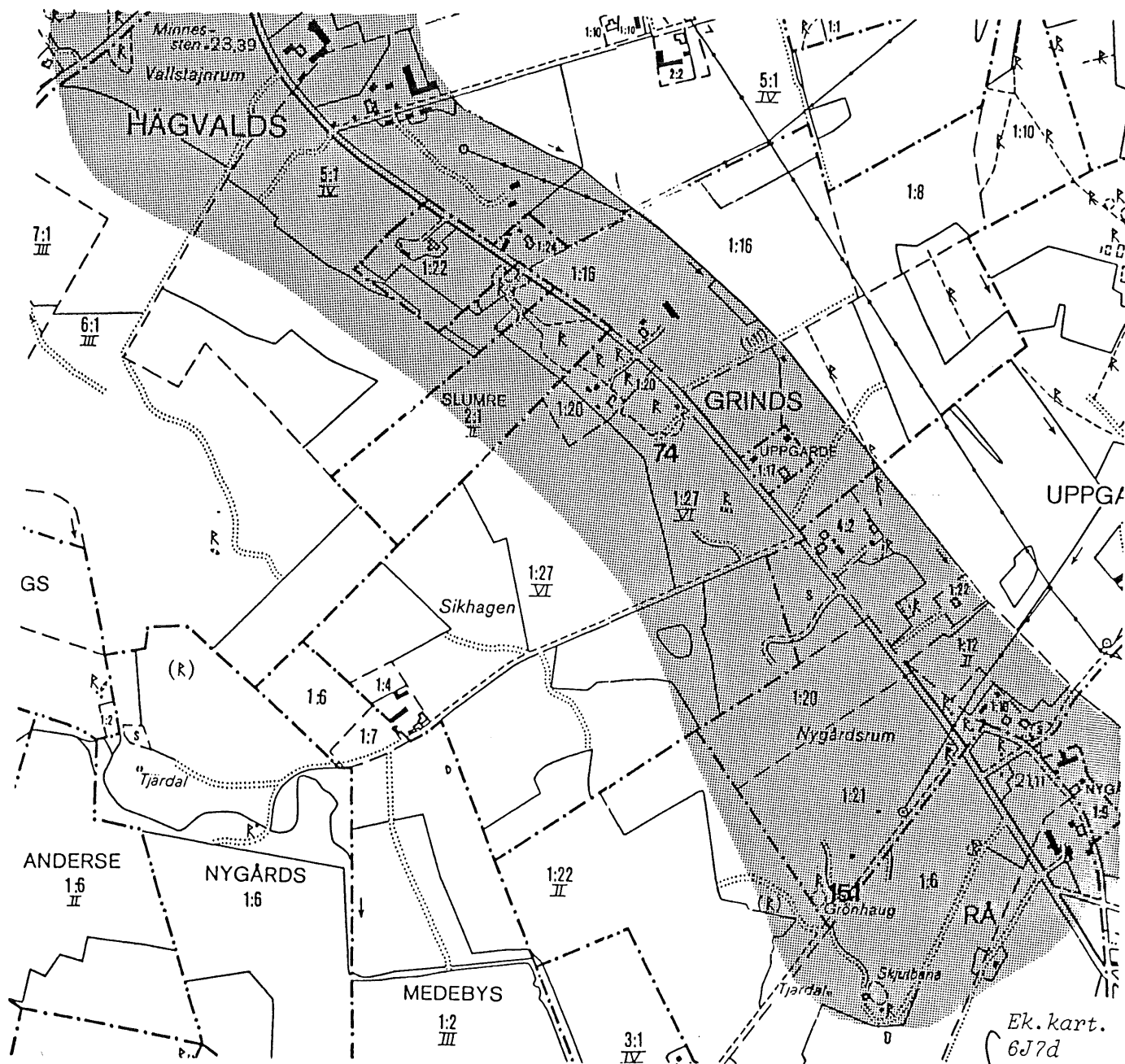

I samband med befintlig täkt har boplåts och gravar undersökts. Ytterligare boplåtsrester kan finnas. I SÖ kvarstår 2 gravar, delvis skadade (Fornl. 145).
Beräknad undersökningstid 2 veckor. Kostnad 30 000:-.

I områdets centrala del ligger ett större gravfält, det s k Skållhornsgravfältet (Fornl. 11) med ca 50 gravar från romersk järnålder. I Ö delen är några gravar skadade i samband med äldre täktverksamhet. Gravfynd har påträffats i samband med täktverksamheten. (Fornl. 12 och 56). I områdets Ö del en grav samt ett mindre gravfält (Fornl. 49 och 50).

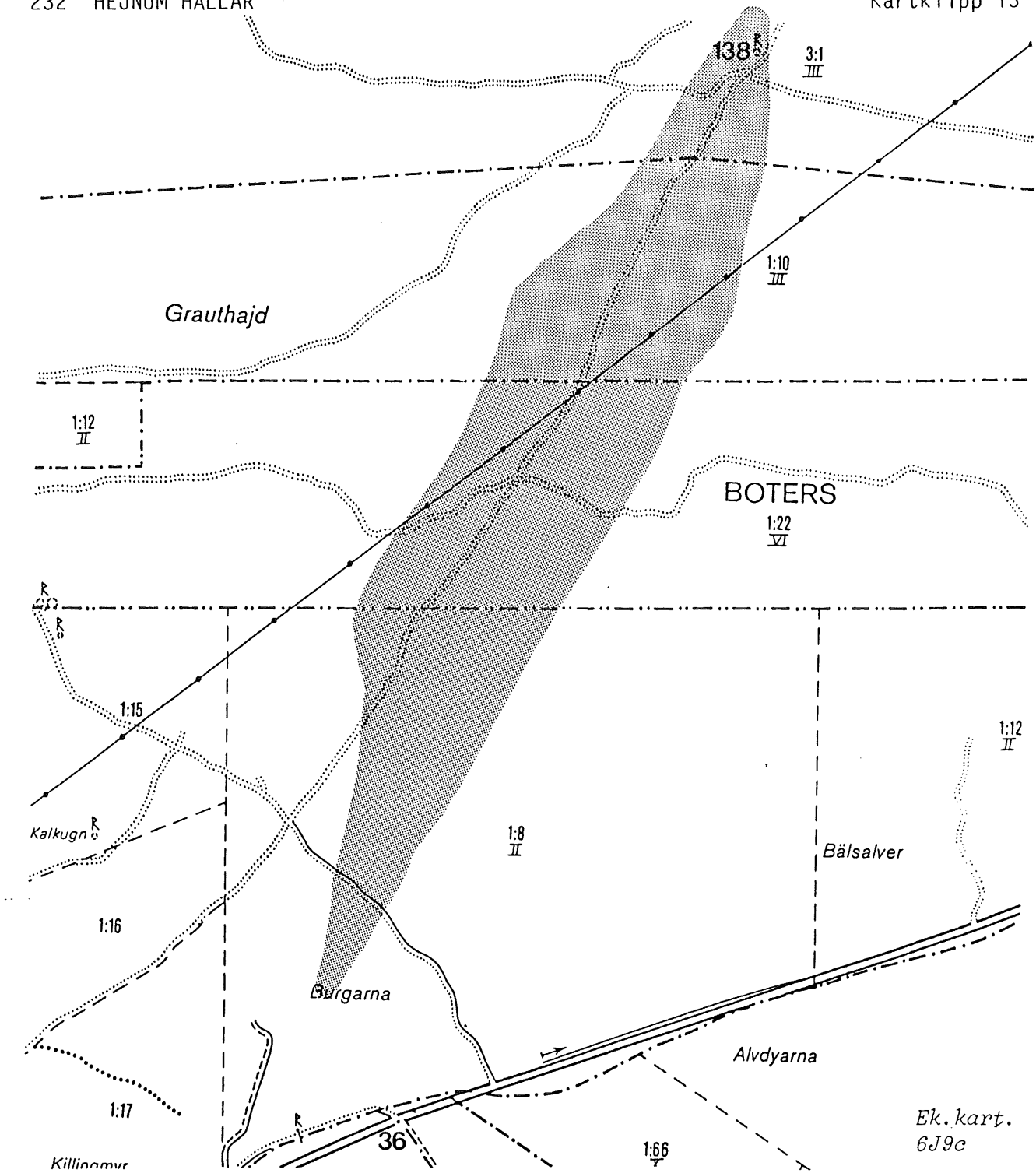
Högsträckningen vid Vallstena är ett av Gotlands fornminnesrikaste och tätaste områden med några stora sammanhängande gravfält på Vallstenarum och Nygårdsrum med sammanlagt ca 500 gravar (Fornl. 87 och 74) samt även ensamliggande gravar (T ex fornl. 123, 148, 150, 181 m fl). I samband med täktverksamhet har ett stort antal gravar och boplatsoområden undersökts.

I NV: I samband med täkt har ett antal gravar undersökts (Fornl. 119). Eventuellt kan ytterligare gravar finnas kvar - de är ej markerade ovan jord. Fornl. 124 är ett stort gravfält med ca 40 gravar. Kvarvarande fornlämningar är svåra att kostnadsberäkna utan provundersökningar. Det lär dock röra sig om 1-2 veckor/anläggning med undantag för "Grönhang" i områdets S del (Fornl. 151) som tar minst 3 mån. Kostnad 380 000:-.

232 HEJNUM HÄLLAR

Kartklipp 13

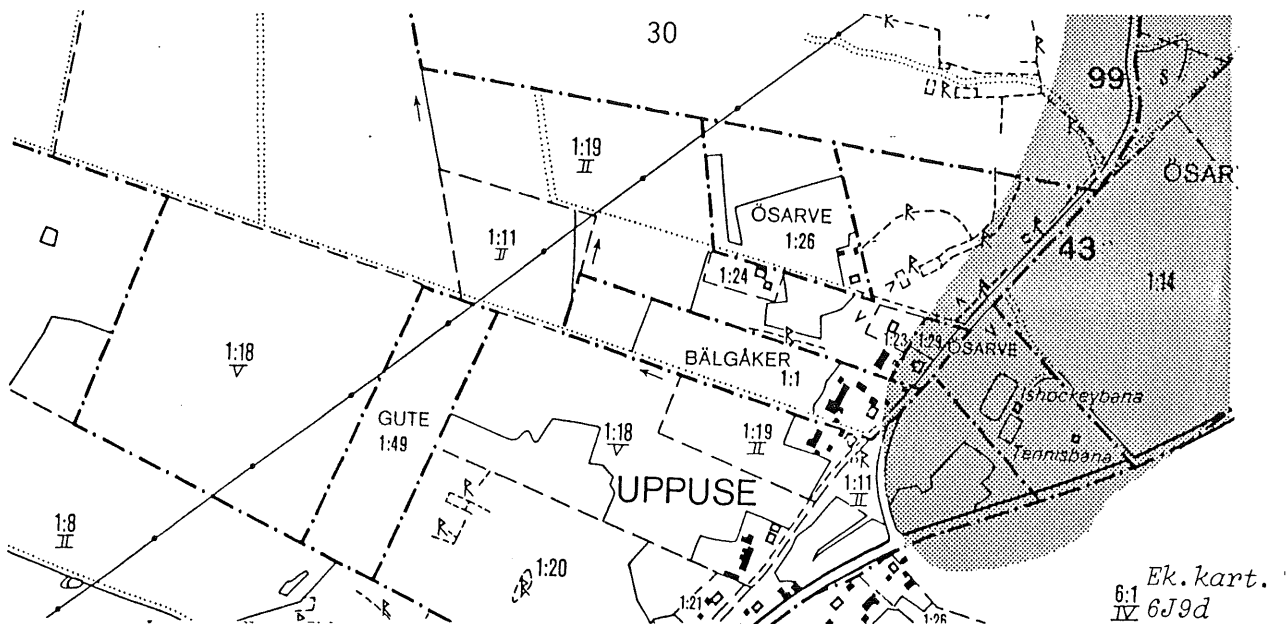
I S ligger resterna av en skeppssättning alldeles intill vägen (Fornl. 36).

Beräknad undersökningstid 1 vecka. Kostnad 15 000:-.

I områdets norra del finns en större gravhög (Fornl. 138).

Beräknad undersökningstid 2 veckor. Kostnad 30 000:-

Ek. kart.
6J9c

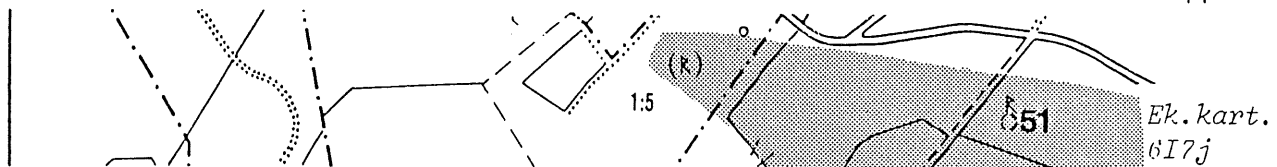

En provundersökning kan avgöra om forn. 99 är ett röjningsröse.

Fornl. 43 är en mindre husgrund tillhörig ett större sammanhängande bebyggelseområde med husgrunder och vistar. Ingår i riksintresseområde för kulturminnesvården.

60 VÄSTERHEJDE

Kartklipp 14

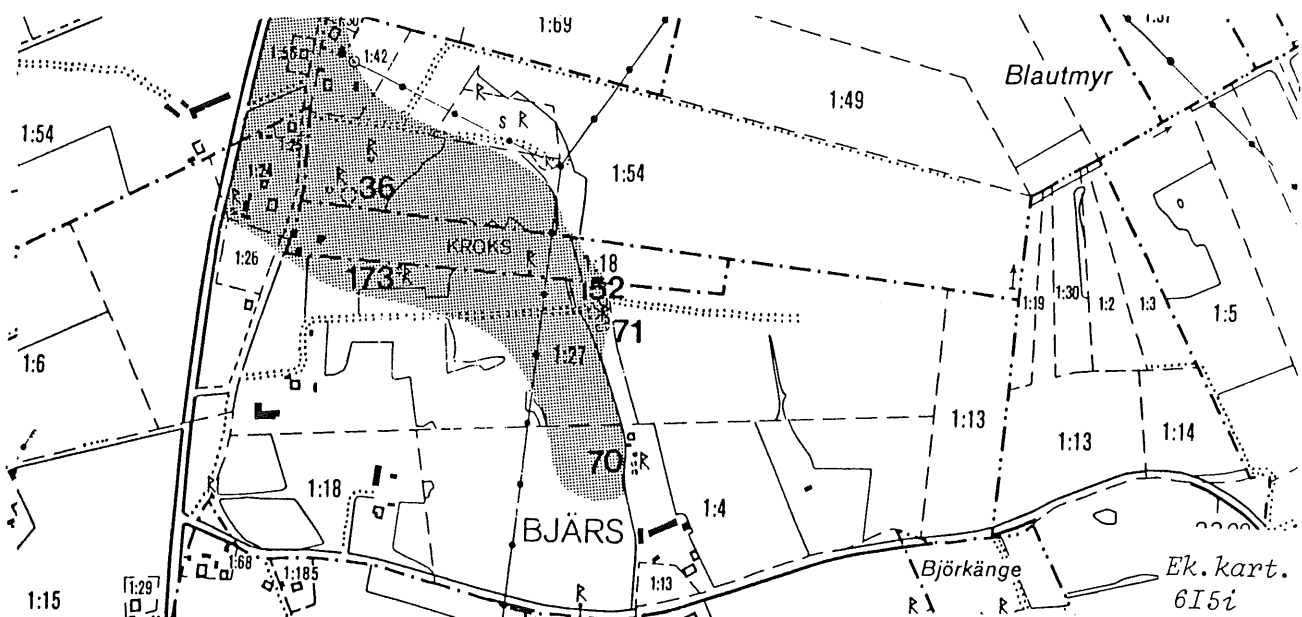

I V delen ligger ett större röse (Fornl. 51).

Beräknad undersökningstid 1 mån. Kostnad 60 000:-

30 BJERS/TOFTA

Kartklipp 14

I områdets centrala del ligger ett par större stensättningar (Fornl. 36 och 173) ett röse (Fornl. 71).

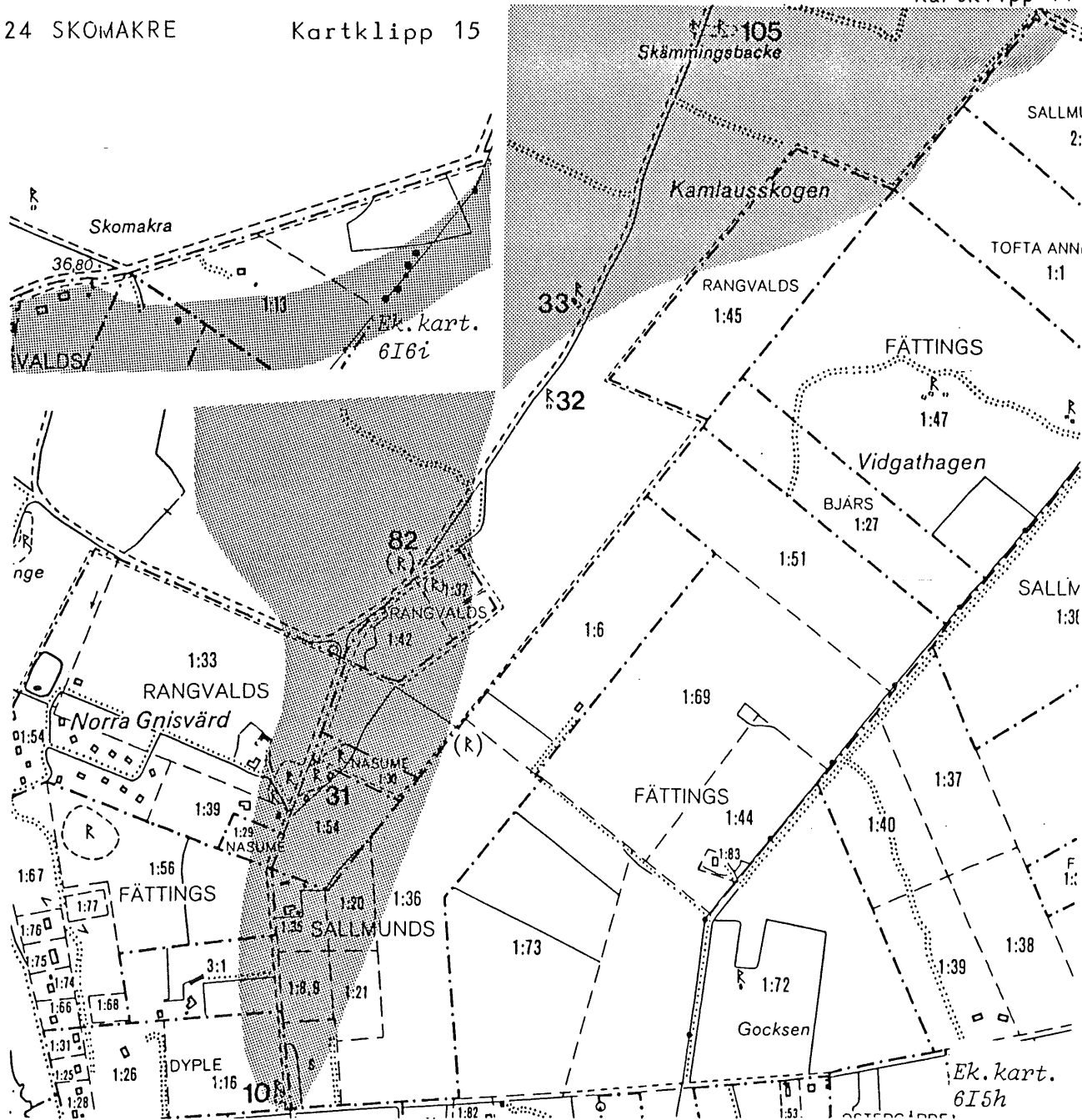
Beräknad undersökningstid 3 mån. Kostnad 180 000:-.

Ett par mindre gravar (4 st) och en husgrund (Fornl. 70 och 71).

Beräknad undersökningstid 5 veckor. Kostnad 75 000:-.

En tveksam grav (Fornl. 152, kan vara odlingsröse).

Beräknad undersökningstid 1 vecka. Kostnad 15 000:-.

Området upptages till en del av Tofta skjutfält varav ett 10-tal i N delen inte finns registrerade på ekon. kartan. På Skammings backe ligger ett gravfält (Fornl. 105). med 8 synliga gravar.

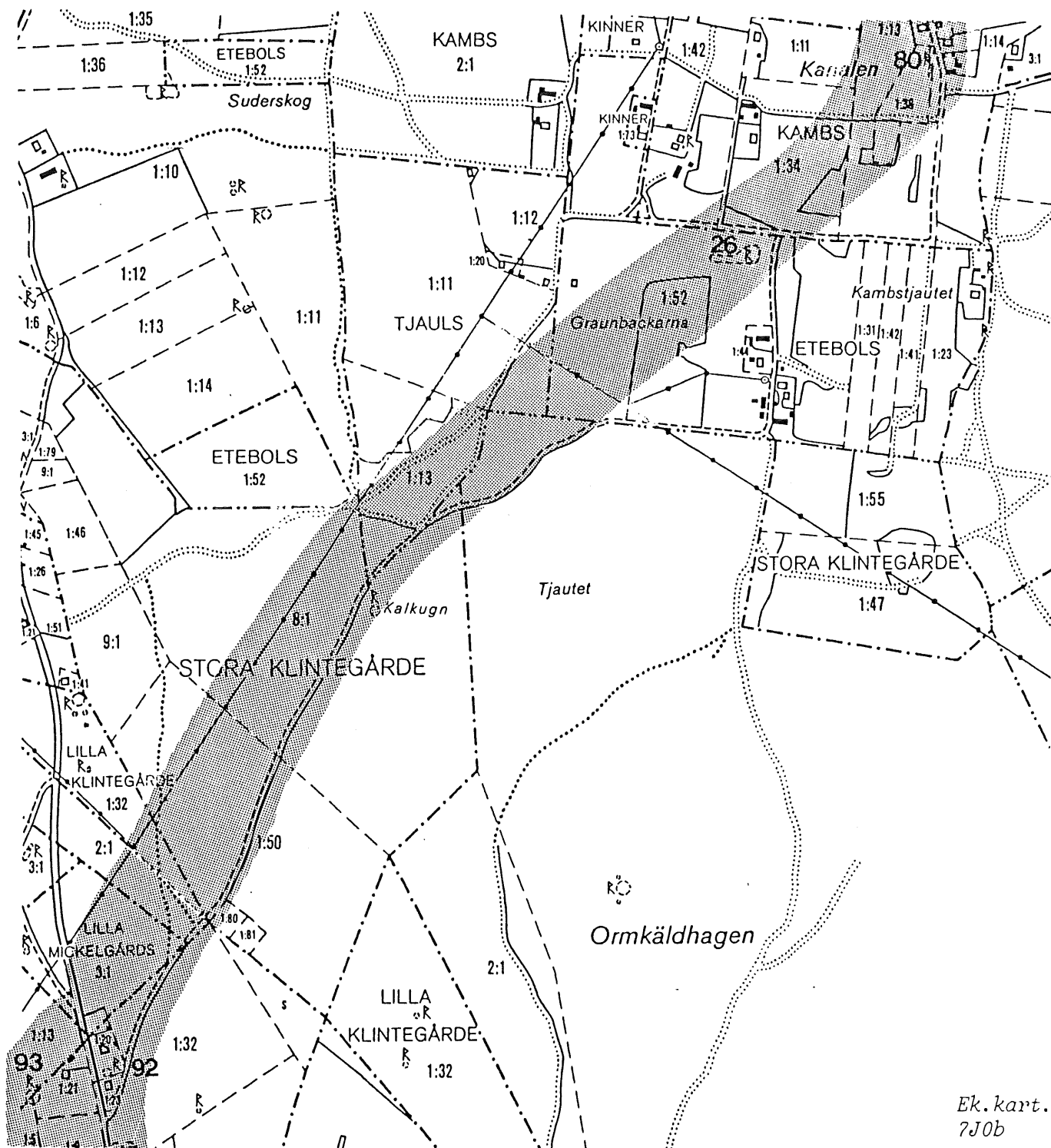
Beräknad undersökningstid 10 veckor. Kostnad 150 000:-.

S därom ett röse och en mindre grav (Fornl. 32 och 33).

Beräknad undersökningstid 5 veckor. Kostnad 75 000:-.

Stenåldersboplatsen (Fornl. 82) omfattar ca 6 000 m² med upp till 70 cm tjockt kultur- lager med rika fynd av ben och flinta, provundersökning är nödvändig för att kunna kostnadsberäkna en ev. arkeologisk undersökning.

Ett större gravfält med 12 gravar (Fornl. 31) och längs i S ett skadat röse (Fornl. 10). Beräknad undersökningstid 3 veckor. Kostnad 15 000:-.

Ek. kart.
7J0b

I områdets S del, ligger på en gårdsplan ett skadat röse (Fornl. 92). Strax SV därom ett röse + 1 stensättning (Fornl. 93). I N delen (1 vast fornl. 80).

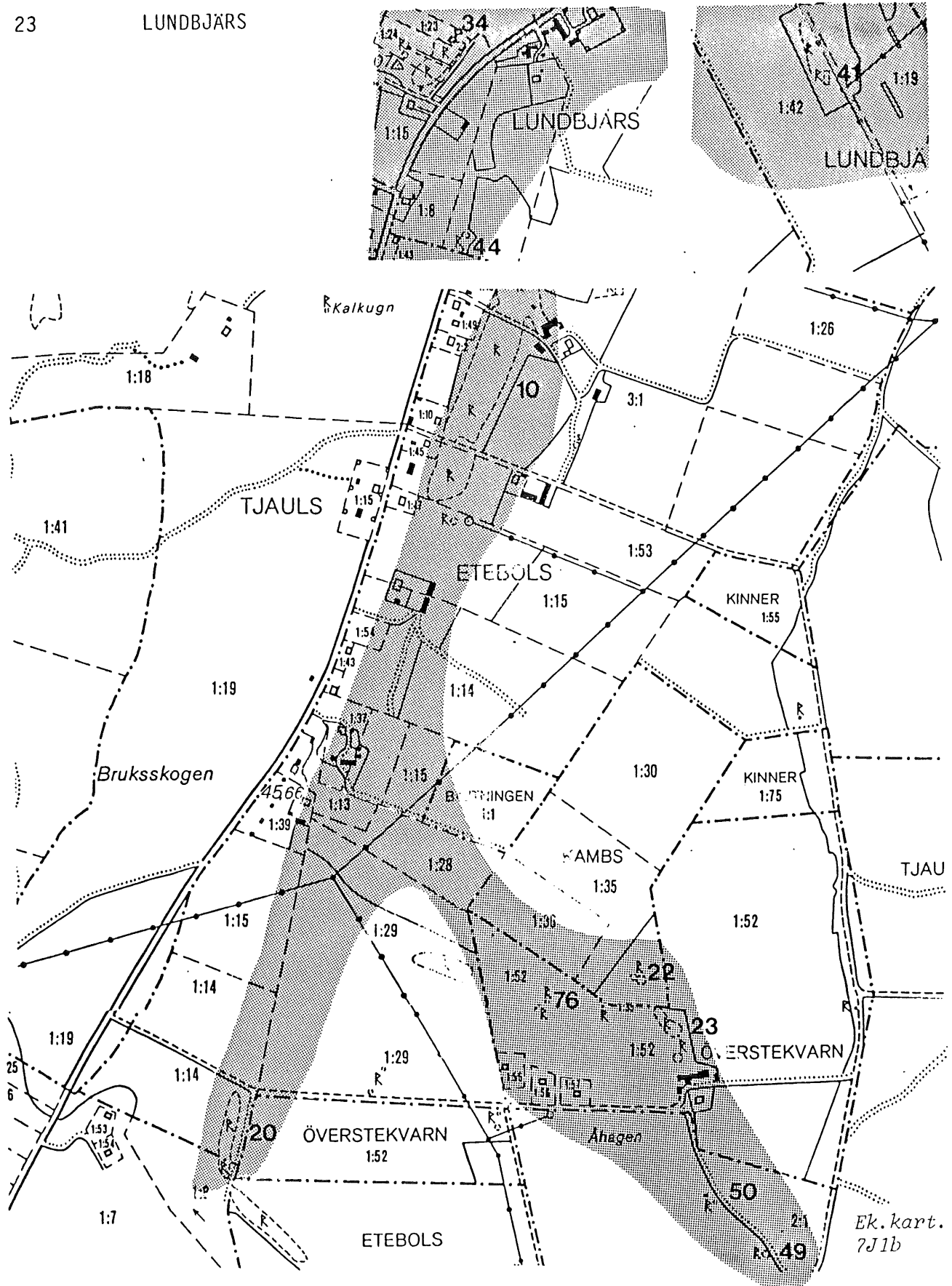
Ett gravfält (Fornl. 26) med 5 registrerade gravar varav ett stort röse berörs.

Beräknad undersökningstid 4 mån. Kostnad 240 000:-

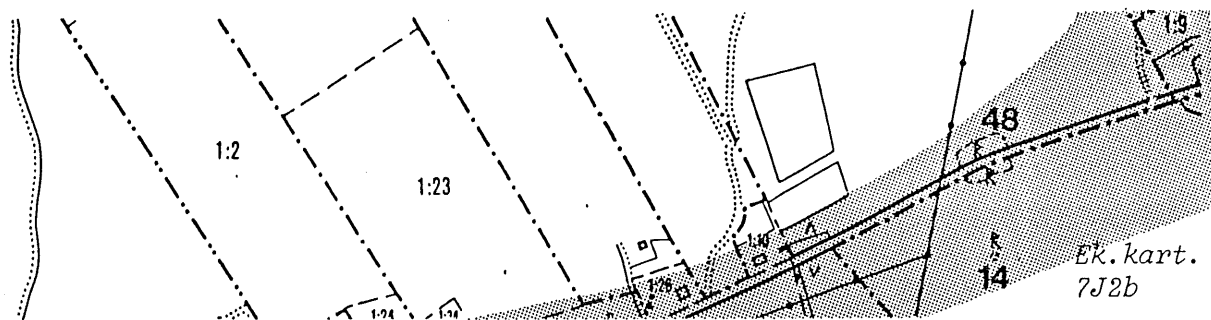
21 och 22 ETEBOLS I o II
23 LUNDBJÄRS

33

Kartklipp 15

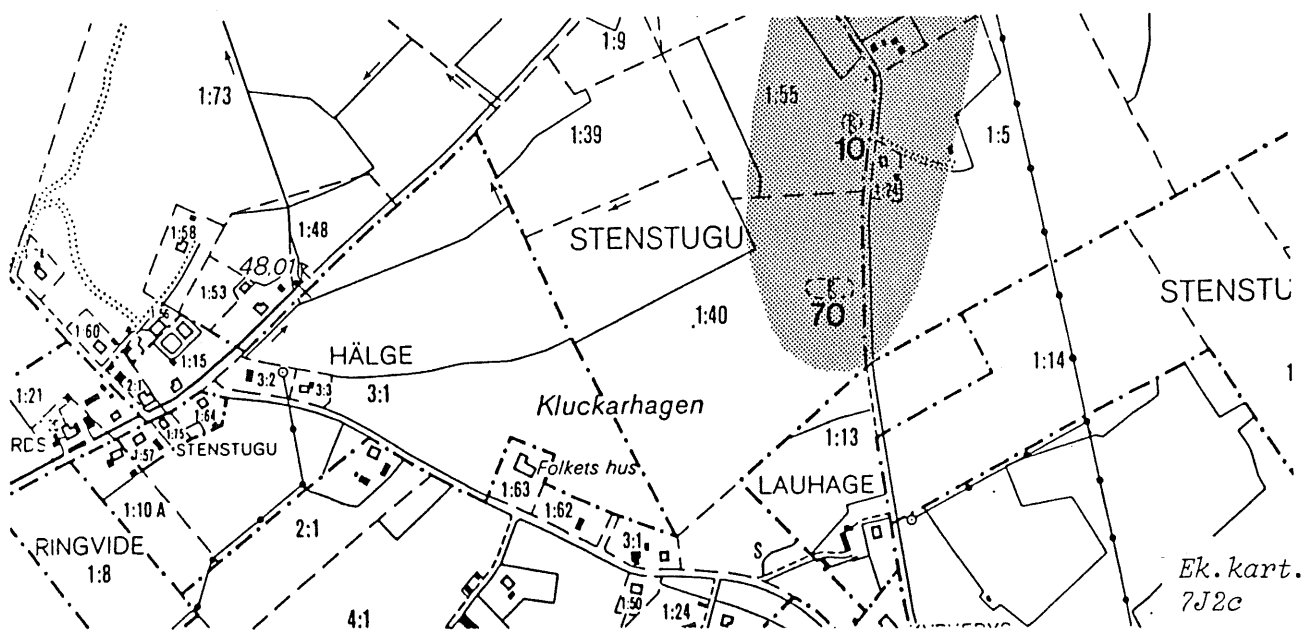

På höjdsträckningen ligger ett par större gravfält med 12 - 125 gravar (Fornl. 10, 20, 23 och 34). En mängd enstaka större och mindre gravar ligger spridda (Fornl. 76, 50 och 49) samt ett område bestående av en husgrund och vast (Fornl. 44 och 41).
Beräknad undersökningstid 1-2 veckor å 1 500:-/vecka. Röset fornl. 22, 4 veckor å 60 000:-
Fornl. 50 består förutom av 2 små gravar 4 osäkra gravar.
Provundersökning 3 dagar. Kostnad 9 000:-

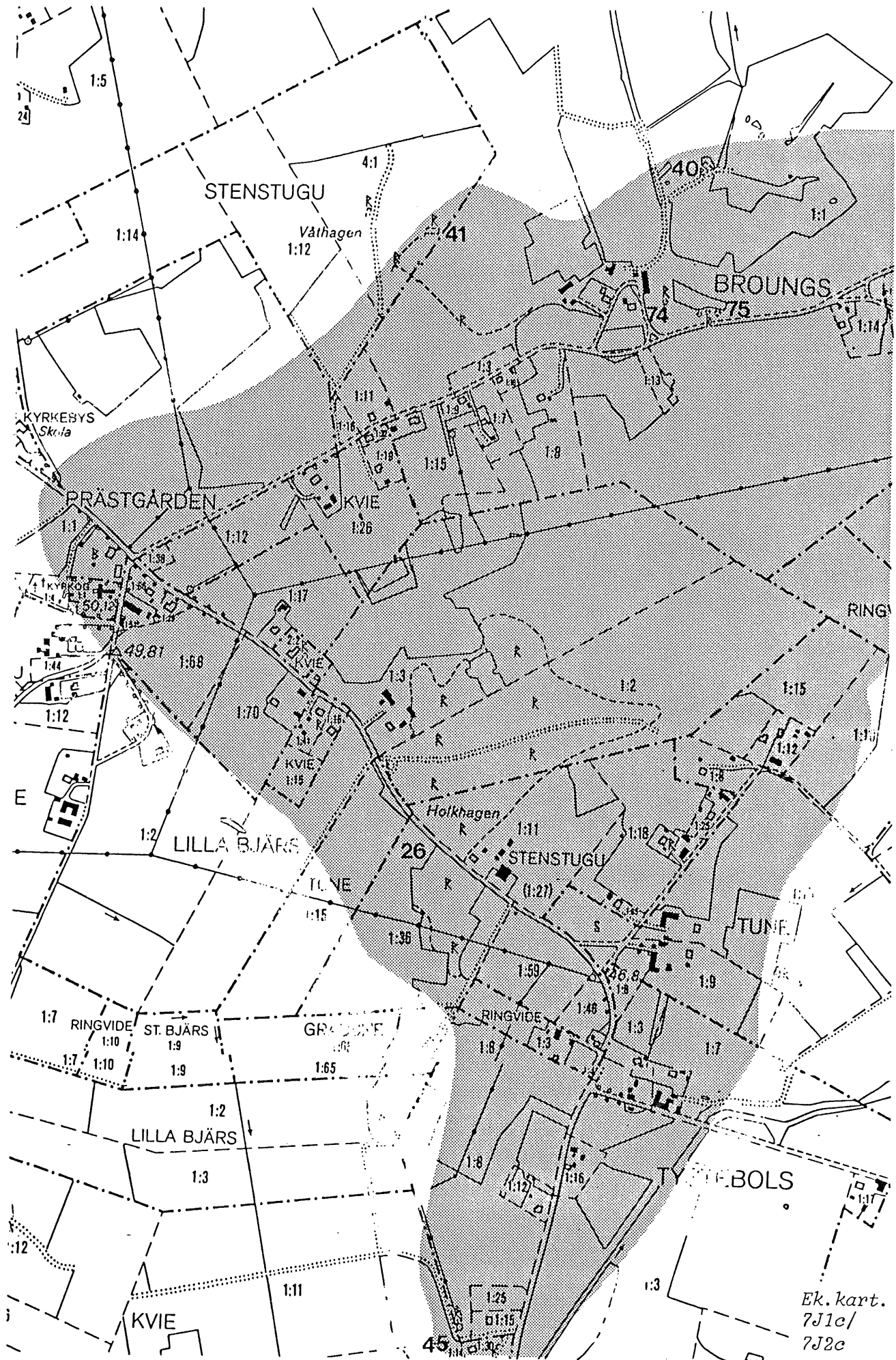
På båda sidor om huvudvägen ett gravfält (Fornl. 48) från bronsåldern, vilket delvis är undersökt i samband med vägbreddning.

Beräknad undersökningstid för en mindre grav (Fornl. 14) 1 vecka. Kostnad 15 000:-

Inom området finns ett mindre gravfält med 5 synliga gravar (Fornl. 70). Fornl. 10 är en större grav, skadad genom täkt.

Beräknad undersökningstid 6 veckor. Kostnad 90 000:-.

Ek. kart.
7J1c/
7J2c

Området upptages huvudsakligen av det stora Bjärsgravfältet med ca 750 gravar (Fornl. 26). I N delen ligger vid ytterkanterna 2 husgrunder och västar hörande till ett större gårdskomplex (Fornl. 40 och 41). En hög + tre stensättningar finns markerade (Fornl. 74 och 75). Troligen finns ytterligare gravar ej markerade ovan jord.

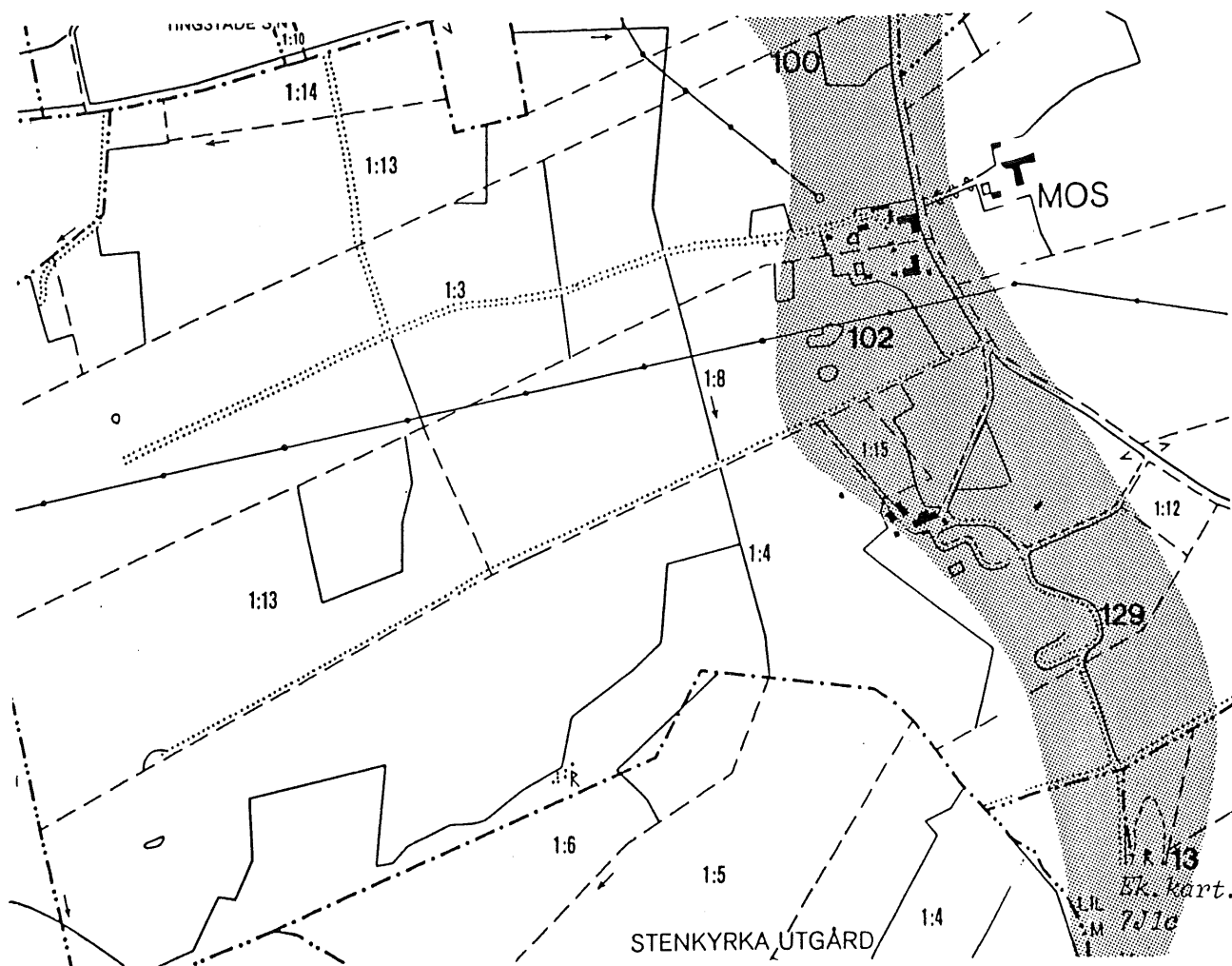
Provundersökning 1 dag. Kostnad 3 000:-.

Längs i S ett gravfält med 7 registrerade gravar (Fornl. 45).

Beräknad undersökningstid 8 veckor. Kostnad 120 000:-.

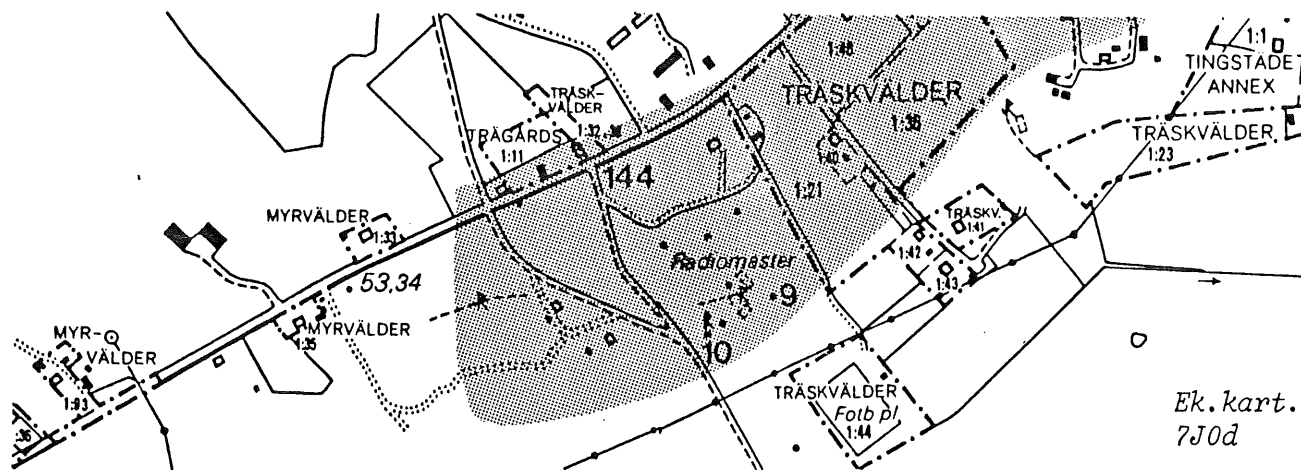
40 MOS/STENKYRKA

Kartklipp 15

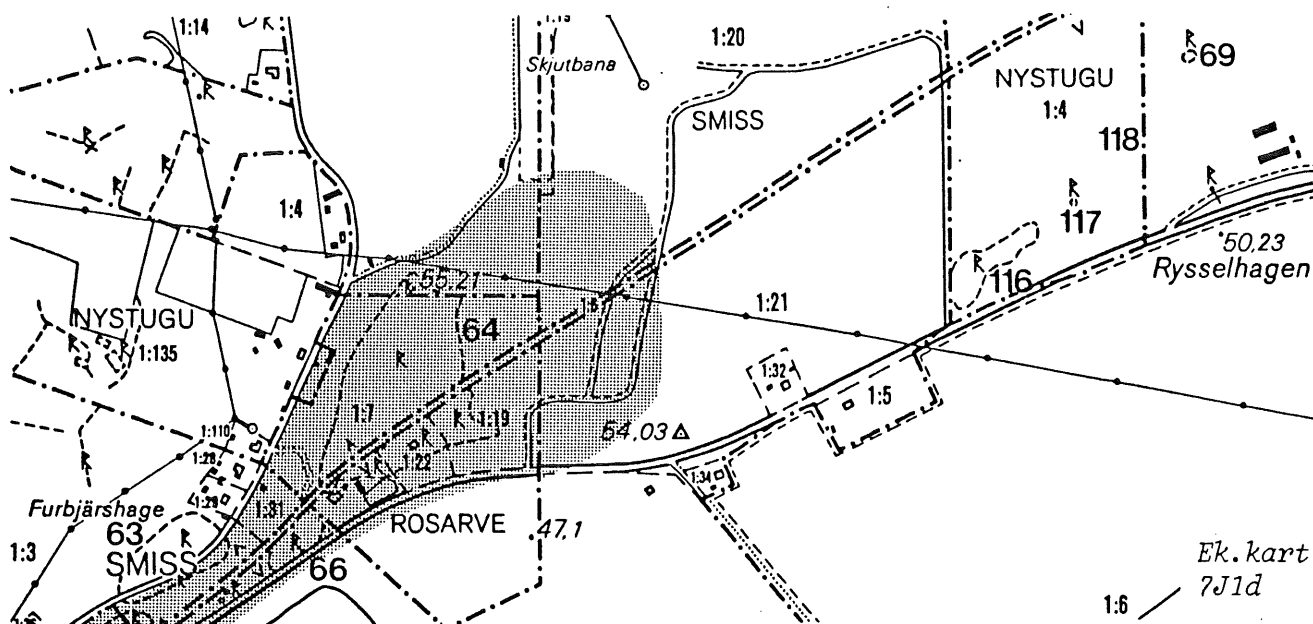
I S ett gravfält (Fornl. 13) med 25 st tämligen stora gravanläggningar. I samband med täktverksamhet i området har ett antal gravar påträffats (Fornl. 100, 102 och 129). Avbaning bör ske under antikvarisk kontroll.

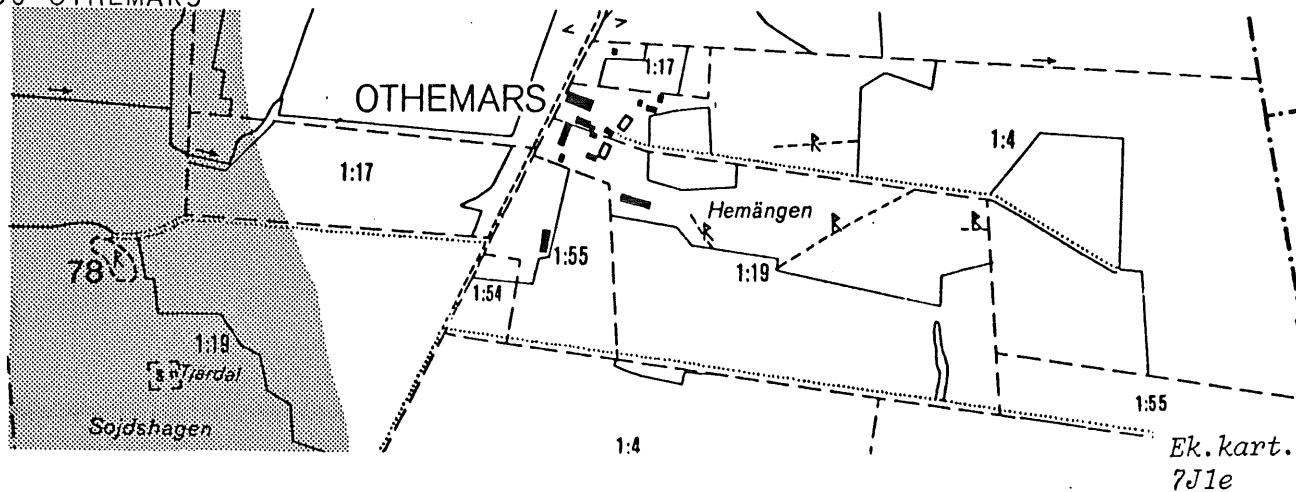

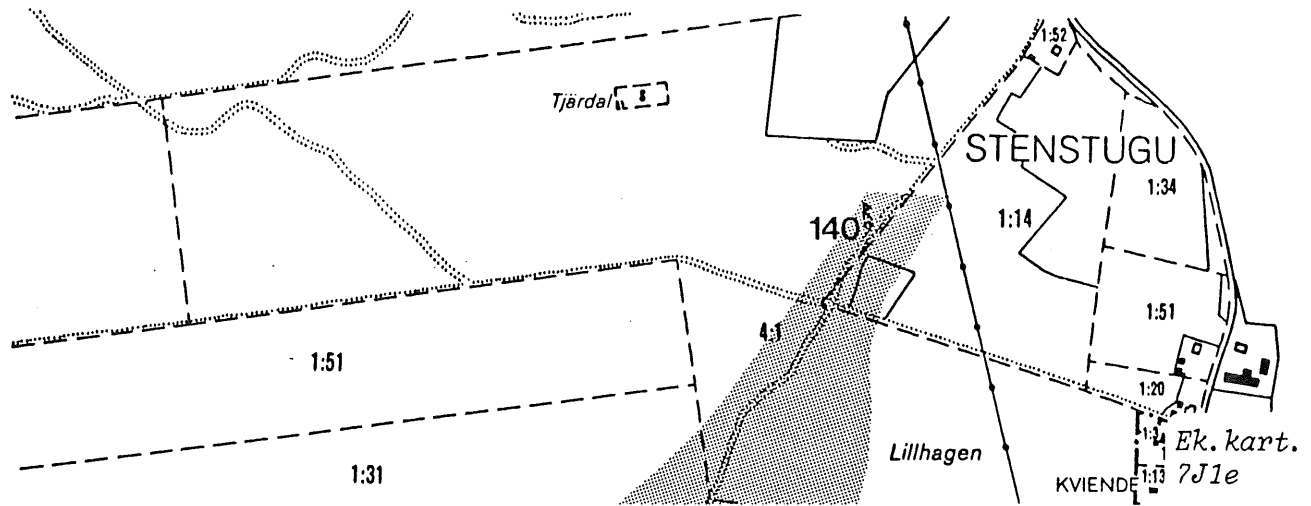
Inom området har undersökts och borttagits gravar (Fornl. 144). Vid radiomasterna ligger ett par husgrunder samt en mindre stensättning (Fornl. 9 och 10).

72 TINGSTÄDEÅSEN II

80 OTHEMARS

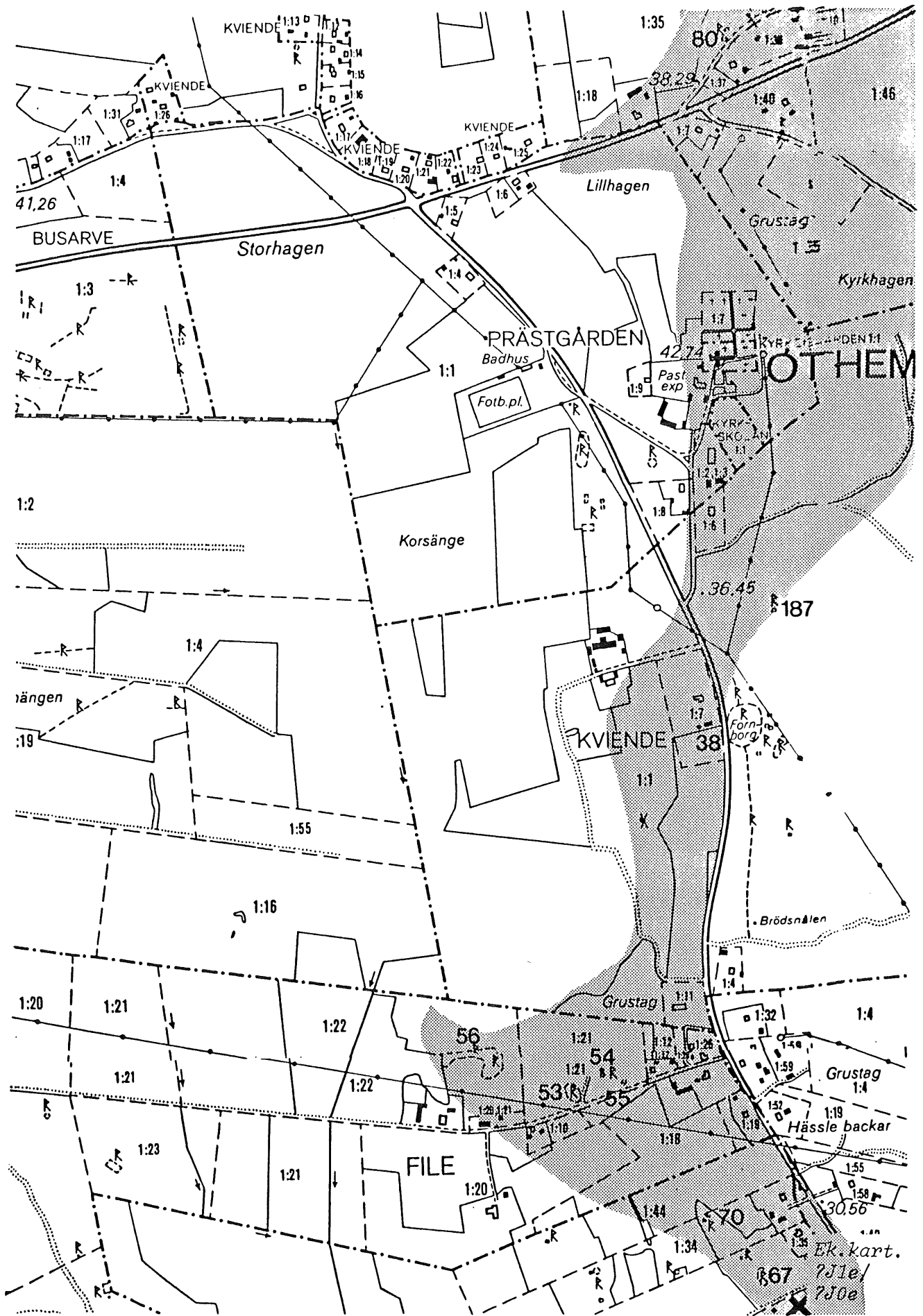
Området upptages i V av stora gravfältskomplex (Fornl. 63, 64, 66) med 45, 165 resp. 10 gravar. Därtill ligger S därom enstaka liggande gravanläggningar. Allt troligen ursprungligen ett sammanhängande gravfält. Ca 500 m österut, strax Ö om befintlig täkt ligger ett stråk av fornlämningar (nr 116-118,69) bestående av ett gravfält samt 3 gravar. Gravfältet är svårt att utan föregående provundersökning kostnadsberäkna då gravarnas glea gruppering kan tyda på ytterligare gravar däremellan. I befintlig tätkant kan boplatsrester iakttas.

Beräknad undersökningstid för övriga fornlämningar 5 veckor. Kostnad å 75 000:-.

I Ö (omr 80) finns dels ett gravfält (fornl.78). Ca 10 spridda anläggningar kan tyda på ytterligare, ej synliga gravar.

I N 2 mindre gravar (Fornl. 140).

Beräknad undersökningstid 2 veckor. Kostnad 30 000:-.

I N delen 2 gravar varav 1 skadad (Fornl. 80).

Beräknad undersökningstid 3 veckor. Kostnad 45 000:-.

Ca 700 m S om kyrkan ligger en fornborg med ett gravfält innanför borgvallen och ett utanför (Fornl. 38).

N därom ligger en tveksamstensättning.

Beräknad undersökningstid 1 vecka. Kostnad 15 000:-.

I SV ligger 2 gravfält (Fornl. 56 med 40 anl. och fornl. 53, 54, 67 med 6, 5 resp. 6 anl.) samt enstaka gravar (Fornl. 55, 70, 3 st).

Beräknad undersökningstid (de små gravfälten) 2 mån/var. Kostnad 120 000:-/var.

Beräknad undersökningstid (gravarna) 2 veckor. Kostnad 30 000:-.